

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

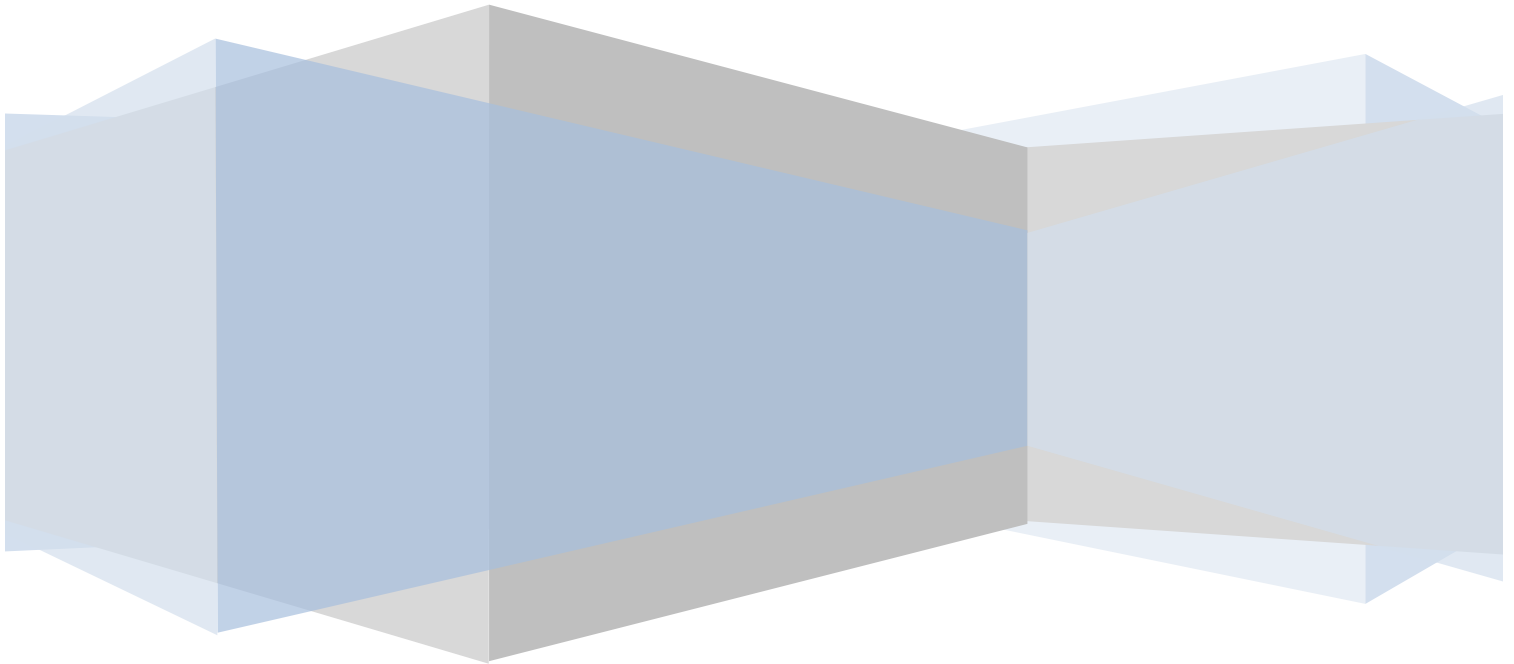
**Εκχώρηση και παραγραφή χρηματικών
αξιώσεων κατά του Δημοσίου.**

ΟΝΤΟΥΟΡ

ΧΑΡΟΥΝ-ΜΑΡΒΙΝ

Επιβλέπων ΜΑΝΙΑΤΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ, 23/5/2011



ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο κύριος λόγος επιλογής του συγκεκριμένου θέματος αποτελεί η συμπάθεια που τρέφω για τη νομική επιστήμη. Θεωρώ ότι η γνώση για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εκάστοτε πολίτη σημαντικό προτέρημα, που προφυλάσσει από τυχόν παραπτώματα.

Έτσι με όπλο τη γνώση μπορούμε να προστατέψουμε τα δικαιώματα μας και να τα διεκδικήσουμε με όλα τα έννομα μέσα εφόσον μας στερούνται. Την ίδια στιγμή να αποτελούμε υπόδειγμα νομοταγή πολίτη, όντας ενήμεροι εξ' αρχής για τις υποχρεώσεις μας.

Κατέβαλα μεγάλη προσπάθεια για την ολοκλήρωση της πτυχιακής και ελπίζω να απαντά στις όποιες απορίες του αναγνώστη περί εκχώρησης και παραγραφής χρηματικών αξιώσεων κατά του δημοσίου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εκχώρηση νομικά σημαίνει την εγκατάλειψη δικαιώματος, παραίτηση από δικαίωμα ή παραχώρηση , μεταβίβαση αξίωσης. Τα τρία συμβαλλόμενα μέρη στην διαδικασία της εκχώρησης είναι οι δημόσιοι οργανισμοί, τα πιστωτικά ιδρύματα και οι εργοληπτικοί φορείς.

Παραγραφή, Σημαίνει την ύπαρξη νομοθετικών προνοιών που περιορίζουν το δικαίωμα έγερσης αγωγής σε συγκεκριμένο ζήτημα, σημαίνει η χρονική εξασθένηση ενός δικαιώματος λόγω της εκάστοτε προθεσμίας. Ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων των συνταξιούχων εν γένει και βοηθηματούχων του Δημοσίου, καθώς και των κληρονόμων αυτών από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα και βοηθήματα είναι δύο ετών.

Η Ευρωπαϊκή συνθήκη και το Ελληνικό Σύνταγμα, βασίζονται σε αξίες, όπως η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, το κράτος δικαίου, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ..... σελ. 5

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 1. Εκχώρηση Χρηματικών Αξιώσεων κατα του Δημοσίου.

- i.* Η εκχώρηση ως έννοια.....σελ.7
- ii.* Συμβαλλόμενα μέρη.....σελ.10

Κεφάλαιο 2. Παραγραφή Χρηματικών Αξιώσεων κατα του Δημοσίου

- i.* Η παραγραφή ως έννοιασελ.19
- ii.* Συνέπειες παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου.....σελ.25
- iii.* Αποψη Αντιδήμαρχο Οικονομικών, Πατρέων.....σελ.27

Κεφάλαιο 3. Το ζήτημα της διετούς παραγραφής των αξιώσεων των δημοσίων υπαλλήλων και συνταξιούχων του δημοσίου.

- i.* Ζήτημα διετούς παραγραφής, έννοια.....σελ.29
- ii.* Αρχή της Ισότητας.....σελ.37

Συμπέρασμασελ.39

Συλλογή
Στοιχείων.....σελ.42

Βιβλιογραφία.....σελ.43

Παράρτημα.....σελ.44

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή αφορά στην ανάλυση των περιπτώσεων εκχώρησης και της παραγραφής εξου και ο τίτλος “εκχώρηση και παραγραφή χρηματικών αξιώσεων κατά του δημοσίου”. Αναφέρεται η νομική έννοια της εκχώρησης, δηλαδή, η μεταβίβαση αξίωσης. Επίσης παρατίθενται τα άρθρα του συντάγματος που είναι σχετικά με την εκχώρηση. Γνωστοποιείται η έννοια της παραγραφής, τα σχετικά με την παραγραφή άρθρα ιδίως των απαιτήσεων κατά του δημοσίου.

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της πτυχιακής, εκτός από τη συγκέντρωση στοιχείων και ανάλυση τους είναι οι προσωπικές συνεντεύξεις που αποδίδουν κατά τη γνώμη μου ποιότητα στην εργασία.

Γίνεται μεγάλος λόγος για την διαφορά που υπάρχει στο χρόνο παραγραφής απαιτήσεων του δημοσίου, σε σχέση με το χρόνο παραγραφής κατά του δημοσίου. Είναι κοινή η παραδοχή πως τα δυο έτη, ως χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των δημοσίων υπαλλήλων κατά του δημοσίου είναι ελάχιστος. Ο συγκεκριμένος προβληματισμός και οι συνθήκες εκχώρησης απαιτήσεων κατά του δημοσίου, αποτελούν την κινητήρια δύναμη για την εύρεση στοιχείων και δεδομένων.

Ακόμη, ο αναγνώστης θα διαπιστώσει και θα εμπεδώσει πλήρως την διαδικασία της εκχώρησης και της παραγραφής, διότι αναλύονται όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, ανάδοχοι έργων, πιστωτικά ιδρύματα και δήμο. Παρουσιάζονται οι απόψεις δημοσίων φορέων, των πιστωτικών ιδρυμάτων και των αναδόχων έργων.

Παρατίθεται, το Ελληνικό Συνταγματικό δίκαιο και το άρθρο περί αρχής της ισότητας, δεν θα μπορούσε να λείπει από την πτυχιακή αφού σε αυτό στηρίζεται η ελπίδα δικαίωσης, όσων διαφωνούν με την έννοια του δημοσίου. Η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρεται και αυτή στην ισότητα, μάλιστα σε περίπτωση που δεν δικαιωθεί Έλληνας διάδικος μπορεί πάντα να καταφεύγει στα ευρωπαϊκά δικαστήρια.

Σκοπός της εργασίας είναι να γνωστοποιήσει τους υπάρχοντες νόμους σε εν δυνάμει στελέχη, δυνητικούς επιχειρηματίες αλλά και σε ενεργούς επαγγελματίες.

Νόμοι οι οποίοι μεροληπτούν και ευνοούν ξεκάθαρα το δημόσιο. Η γνώση είναι δύναμη και η σωστή πληροφόρηση θα μετουσιώσει οποιαδήποτε αίσθηση αδικίας, σε απαίτηση δικαιοσύνης, με έννομα μέσα. Η εργασία θα έχει επιτύχει το σκοπό της εάν καταφέρει να μάθει ο αναγνώστης τα δικαιώματα του στις οικονομικές του συναλλαγές με το δημόσιο και να υιοθετήσει νέα στάση διεκδικώντας τις νόμιμες αξιώσεις του. Συγχρόνως όμως, να ξεκινήσει και ο αναγνώστης να καταβάλει τις έννομες απαιτήσεις του δημοσίου.

Κεφάλαιο 1. Εκχώρηση Χρηματικών Αξιώσεων κατα του Δημοσίου.

i. Η εκχώρηση ως έννοια

Εκχώρηση νομικά σημαίνει την εγκατάλειψη αξίωσης, παραίτηση από δικαίωμα ή παραχώρηση, μεταβίβαση δικαιώματος. Συμβαίνει συχνά, ορισμένοι ανάδοχοι έργων, να προβαίνουν στην εκχώρηση των χρηματικών απαιτήσεων τους, έναντι του εργοδότη(Δημοσίου) προς αναγνωρισμένες τράπεζες. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 455 του Αστικού Κώδικα, ο δανειστής μπορεί να μεταβιβάσει με σύμβαση σε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο την απαίτηση του και μάλιστα χωρίς την συναίνεση του οφειλέτη. Πρόκειται για τη σύμβαση εκχώρησης, στα πλαίσια της οποίας ο νέος δανειστής ονομάζεται εκδοχέας (στην περίπτωση μας είναι η τράπεζα), ο παλιός δανειστής ονομάζεται εκχωρητής (στην περίπτωση μας ο ανάδοχος έργου). Η σύμβαση εκχώρησης είναι εκποιητική δικαιοπραξία δηλαδή μεταβιβάζεται, αλλοιώνεται, επιβαρύνεται ή καταργείται υφιστάμενο δικαίωμα με αποτέλεσμα να επηρεάζεται άμεσα η υπόσταση του. Έννομη συνέπεια της εκχώρησης είναι ο οριστικός αποχωρισμός του δανειστή από την απαίτηση του μεταβιβάζοντας στον εκδοχέα (τράπεζα) τη χρηματική αξίωση κατά του οφειλέτη (Δημόσιο). Μετά το πέρας της μεταβίβασης ο εκδοχέας αποτελεί πλέον τον μόνο δανειστή χωρίς να έχει καμία απαίτηση από τον εκχωρητή.

Προϋπόθεση για την έγκυρη εκχώρηση αποτελεί η αναγγελία της σύμβασης στον οφειλέτη (Δημόσιο), ειδικότερα άρθρο 460 Α.Κ. ορίζει, ότι ο εκδοχέας (τράπεζα) δεν αποκτά δικαίωμα έναντι του οφειλέτη(Δημόσιο) πριν αναγγελθεί η εκχώρηση στον οφειλέτη. Η σκοπιμότητα της διάταξης είναι εύλογη αφού δεν αποκλείεται ο οφειλέτης να έχει διεκπεραιώσει την υποχρέωση του προς τον εκχωρητή αγνοώντας την ύπαρξη της εκχώρησης. Το παραπάνω θα είχε σαν αποτέλεσμα ο οφειλέτης να μην έχει καταβάλλει το απαιτούμενο ποσό στον πραγματικό δικαιούχο (εκδοχέα-τράπεζα), με άμεση συνέπεια να μην απαλλαγεί από την υποχρέωση.

1 Μετά την αναγγελία της εκχώρησης αποκόπτεται οριστικά κάθε δεσμός του εκχωρηθέντος οφειλέτη προς

τον εκχωρητή και η απαίτηση αποκτάται από τον εκδοχέα, ο οποίος καθίσταται αποκλειστικός δικαιούχος της, δικαιούμενος να εισπράξει και να επιδιώξει δικαστικώς την είσπραξη αυτής από τον οφειλέτη. Έτσι αν μετά την αναγγελία ο εκχωρητής ενάγει τον οφειλέτη, ο τελευταίος μπορεί να τον αποκρούσει νόμιμα με την προβολή της εκχώρησης και της αναγγελίας, η οποία συνιστά καταλυτική της αγωγής ένσταση.»

Δεύτερη προϋπόθεση για την έγκυρη εκχώρηση είναι η απαίτηση να μην ανήκει στις λεγόμενες ανεκχώρητες, δηλαδή οι εξαιρέσεις του άρθρου 464 του Α.Κ. (ακατάσχετη απαίτηση) πχ. ο μισθός, ο οποίος είναι ακατάσχετος δηλαδή ακόμη και εάν η εκχώρηση του μισθού γίνει με την συναίνεση του οφειλέτη είναι απολύτως άκυρη και δεν παράγει καμία έννομη συνέπεια. Επίσης οι εξαιρέσεις του άρθρου 465 του Α.Κ. (απαίτηση η οποία λόγω της φύσης της συνδέεται με το πρόσωπο του δανειστή) όπως συμβαίνει στην περίπτωση παροχής ορισμένης εργασίας. Άρθρο 466 του Α.Κ. δεν μπορεί να εκχωρηθεί απαίτηση, αν δανειστής και οφειλέτης συμφώνησαν το ανεκχώρητο. Αλλά απέναντι στον εκδοχέα ο οφειλέτης δεν μπορεί να επικαλεστεί τέτοια συμφωνία, αν ο εκδοχέας απέκτησε την απαίτηση στηριζόμενος σε έγγραφο που δεν περιείχε όρο για το ανεκχώρητο. Αν συμφωνήσουν το ανεκχώρητο. Αν συμφωνήσουν δηλαδή ότι η απαίτηση που γεννιέται από τη μεταξύ τους σύμβαση δεν μπορεί να εκχωρηθεί.¹

Το άρθρο 455 παραθέτει πως ο δανειστής μπορεί με σύμβαση να μεταβιβάσει σε άλλον την απαίτησή του χωρίς τη συναίνεση του οφειλέτη (εκχώρηση). Ακόμη κατά το άρθρο 456 ο εκχωρητής έχει την υποχρέωση να δώσει στον εκδοχέα όσες πληροφορίες είναι αναγκαίες για την ενάσκηση της απαίτησης και να του παραδώσει τα αποδεικτικά της έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή του. Αν εκχωρηθεί μέρος της απαίτησης, παραδίνεται κανονικά επικυρωμένο αντίγραφο των εγγράφων αυτών, ο εκδοχέας έχει το δικαίωμα να ζητήσει επίδειξη των πρωτοτύπων. Στην συνέχεια ο εκχωρητής έχει υποχρέωση, αν το ζητήσει ο εκδοχέας, να συντάξει δημόσιο έγγραφο για την εκχώρηση, με τα έξοδα να βαρύνουν τον εκδοχέα κατά το άρθρο 457

¹ www.Capital.gr

Γίνεται σαφές ότι, με την εκχώρηση μεταβιβάζονται και οι υποθήκες, εγγυήσεις, ενέχυρα ή άλλα παρεπόμενα δικαιώματα που ασφαλίζουν την απαίτηση καθώς και τα προνόμια τα οποία στην αναγκαστική εκτέλεση ή στην πτώχευση συνδέονται με τη φύση της απαίτησης ή της εγγύησης. Προνόμια που συνδέονται με το πρόσωπο του δανειστή δεν μεταβιβάζονται.

Με την εκχώρηση, αν δεν συμφωνήσου αλλιώς τα συμβαλλόμενα μέρη, μεταβιβάζονται και οι καθυστερούμενοι τόκοι. Επαναλαμβάνω ότι ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα απέναντι στον οφειλέτη και στους τρίτους πριν ο ίδιος ή ο εκχωρητής αναγγείλει την εκχώρηση στον οφειλέτη, διότι είναι μείζονος σημασίας. Ο οφειλέτης ελευθερώνεται, αν πριν από την αναγγελία καταβάλει στον εκχωρητή το χρέος ή συνομολογήσει με αυτόν σύμβαση άφεσης.

Ο οφειλέτης, ναι μεν έχει προς τον εκδοχέα τις ίδιες ακριβώς υποχρεώσεις που είχε προς τον εκχωρητή πριν τη αναγγελία, αλλά μπορεί να αντιτάξει κατά του εκδοχέα όλες τις ενστάσεις που είχε κατά του εκχωρητή.

Απαιτήσεις ανεκχώρητες είναι οι ακατάσχετες, βάση του άρθρου 464, ακόμη το άρθρο 465 επισημαίνει ότι ανεκχώρητες είναι και οι απαιτήσεις που, λόγω της φύσης της παροχής συνδέονται στενά με το πρόσωπο του δανειστή. Λογικό είναι να μην μπορεί να εκχωρηθεί απαίτηση, αν δανειστής και οφειλέτης συμφώνησαν το ανεκχώρητο. Αλλά απέναντι στον εκδοχέα ο οφειλέτης δεν μπορεί να επικαλεστεί τέτοια συμφωνία, αν ο εκδοχέας απέκτησε την απαίτηση στηριζόμενος σε έγγραφο που δεν περιείχε όρο για το ανεκχώρητο.

Η ευθύνη του εκχωρητή σε περίπτωση εκχώρησης από επαχθή αιτία είναι μόνο για την ύπαρξη της απαίτησης, αντιθέτως σε περίπτωση εκχώρησης από χαριστική αιτία δεν ευθύνεται ούτε για την ύπαρξη της απαίτησης. Αν ο εκχωρητής ανέλαβε την ευθύνη για τη φερεγγυότητα του οφειλέτη, σε περίπτωση αμφιβολίας η ευθύνη αυτή αναφέρεται μόνο στη φερεγγυότητα κατά το χρόνο της εκχώρησης και αν η απαίτηση που εκχωρήθηκε τελεί κατά το χρόνο αυτό υπό αίρεση ή προθεσμία, η ευθύνη αναφέρεται στη φερεγγυότητα κατά το χρόνο της πλήρωσής τους.

Τέλος στην περίπτωση που, η μεταβίβαση της απαίτησης επέρχεται από το νόμο, ο παλαιός δανειστής δεν ευθύνεται απέναντι στο νέο ούτε για την ύπαρξη της απαίτησης ούτε για τη φεραεγγυότητα.

ii. Συμβαλλόμενα μέρη

Τα τρία συμβαλλόμενα μέρη στην διαδικασία της εκχώρησης είναι οι δημόσιοι οργανισμοί, τα πιστωτικά ιδρύματα και οι εργοληπτικοί φορείς. Παρακάτω παραθέτω την έννοια και των τρόπο λειτουργίας των τριών αυτών συμβαλλόμενων οργανισμών.

Δημόσιοι φορείς



Σύμφωνα με το σύνταγμα η διοίκηση του κράτους οργανώνεται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα. Συνεπώς, η οργάνωση του κράτους περιλαμβάνει την κεντρική διοίκηση και τα περιφερειακά όργανα.

Η κεντρική διοίκηση του κράτους περιλαμβάνει τα κεντρικά όργανα και τις υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτά. Τα σημαντικότερα, απο πλευράς αρμοδιοτήτων, κεντρικά όργανα του κράτους είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και η Κυβέρνησή, η οποία συγκροτείται απο τον Προθυπουργό και τους Υπουργούς. Στα κεντρικά όργανα της διοίκησης εντάσσονται, στο μέτρο που ασκούν διοικητικές αρμοδιότητες, το Συμβούλιο

της Επικρατείας, το Εκλεκτικό Συνέδριο και το νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

Το άρθρο 102 του Συντάγματος κατοχυρώνει την τοπική αυτοδιοίκηση, θεσμό με μακρόχρονη ιστορία στην Ελλάδα. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επιμέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

Οι ΟΤΑ απολαμβάνουν διοικητικής αυτοτέλειας, με την έννοια της αρμοδιότητας για απόφαση με δικά τους όργανα για τις τοπικές υποθέσεις. Το Σύνταγμα πάντως δεν καθιερώνει αυτονομία των ΟΤΑ, δηλ. Εξουσία των οργάνων τους να θεσπίζουν πρωτογενώς αυτοτελείς κανόνες δικαίου. Προβλέπεται ότι οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία. Καθορίζεται ότι στην αρμοδιότητα των ΟΤΑ υπάγεται η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Καθορίζεται ότι η διοικητική εποπτεία των ΟΤΑ δεν μπορεί να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των ΟΤΑ. Γίνεται υπόδειξη προς το κράτος να μεριμνά για την οικονομική επάρκεια των ΟΤΑ και ειδικότερα για την εξασφάλιση των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Προβλέπεται η δυνατότητα σύστασης συνδέσμων ΟΤΑ.

Τέλος η σημερινή μορφή των ΟΤΑ είναι αποτέλεσμα του Καλλικράτη (κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου, Ν.3852/2010), ο οποίος συνένωσε περαιτέρω τους α'βάθμιους ΟΤΑ και κατήργησε τις νομαρχίες, αντικαθιστώντας τις ως β'βάθμιους ΟΤΑ από τις περιφέρειες. Οι τελευταίες υπήρχαν και προ Καλλικράτη, δεν αποτελούσαν όμως ΟΤΑ.

Πιστωτικά Ιδρύματα



Πιστωτικό ίδρυμα είναι σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία κάθε επιχείρηση που η δραστηριότητα της είναι στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στην χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της.

Είναι δηλαδή οι λεγόμενες Τράπεζες ή Τραπεζικά ιδρύματα και αποτελούν την καρδιά του χρηματοδοτικού συστήματος μιας χώρας. Δέχονται καταθέσεις από διάφορες μονάδες - νοικοκυριά , επιχειρήσεις και κυβερνήσεις - και διαθέτουν τα κεφάλαια μέσω του δανεισμού και των επενδυτικών δραστηριοτήτων τους στους ιδιώτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις. Με τις λειτουργίες αυτές διευκολύνουν την ροή των αγαθών και των υπηρεσιών από τους παραγωγούς προς τους καταναλωτές, καθώς και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της κυβέρνησης.

Έτσι, επιδρούν στην αναπτυξιακή διαδικασία μιας χώρας, ενώ αποτελούν και τα μέσα με τα οποία ασκείται η νομισματική πολιτική. Το τραπεζικό σύστημα είναι κρίσιμο για την λειτουργία της οικονομίας μιας χώρας.

Τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες: α) Κεντρική Τράπεζα (Τράπεζα της Ελλάδος), β) εμπορικές τράπεζες, γ) ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί δ) πιστωτικά

ιδρύματα με την μορφή πιστωτικού συνεταιρισμού (συνεταιριστικές τράπεζες), ε) υποκαταστήματα στην Ελλάδα ξένων Τραπεζών.²

Εργοληπτικοί φορείς



Ανάδοχοι έργων είναι τα τεχνικά γραφεία που αναλαμβάνουν την περάτωση ενός δημοσίου έργου. Στη συνέντευξη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ο κ. Καλούσος Ιωάννης, ηλεκτρολόγος μηχανολόγος και στέλεχος τεχνικού γραφείου, μας αποκαλύπτει την διαδικασία περάτωσης δημοσίων έργων. Αυτή έχει ως εξής: Μετά την υπογραφή της εργολαβικής σύμβασης μεταξύ εργοδότη (Δημόσιος οργανισμός) και αναδόχου (εργολήπτη Δημ. έργων) κατατίθεται από τον δεύτερο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου βασιζόμενο στο χρόνο που αναφέρεται στην διακήρυξη του. Μετά την επικύρωση του χρονοδιαγράμματος από τον εργοδότη ο ανάδοχος εργολήπτης επισυνάπτει συμβάσεις με συνεργεία. Η άποψη του περί εκχώρησης χρηματικών αξιώσεων κατά του δημοσίου; Δεν θα τη συνιστούσε, αλλά υπάρχουν καταστάσεις που δεν μπορείς να κάνεις χωρίς την μεσολάβηση της τράπεζας όπως άλλωστε για κάθε άλλου τύπου επιχειρήσεις. Γιατί οι τόκοι και οι υποχρεώσεις που θα υπογραφούν θα είναι αμίλητα

² www.evrytanika.gr, Τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, Του Κων/νου Κοκολιού

τυπικές (ως γνωστόν).

Τυπικά αναφέρω ότι αυτό μπορεί να συμβεί λόγω κάποιων αναπόφευκτων καταστάσεων οι οποίες μπορεί να συμβούν στον οποιοδήποτε εργολήπτη. Αυτές είναι οι ακόλουθες:

1. Όταν εκκρεμούν όπως ανέφερα χρέη (επιταγές)
2. Όταν η καθυστέρηση πληρωμής του Δημόσιου οργανισμού είναι τόσο μεγάλη που δεν μπορεί πλέον να συντηρηθεί και να λειτουργήσει το τεχνικό γραφείο.

Και γενικά σε οποιαδήποτε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει άμεση ανάγκη χρημάτων (ρευστού).

Τα πιστωτικά ιδρύματα επισημαίνουν ότι για να εκδώσουν ένα δάνειο και να λάβουν χρέη εκδοχέα πρέπει Οι ανάδοχοι έργων πρέπει να πληρούν προϋποθέσεις Υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας. Η τράπεζα πληροφορείται σχετικά με το πιστωτικό κίνδυνο που εμπεριέχει η δανειοδότηση των αναδόχων έργων.

Απόρροια του ελέγχου τις πιστοληπτικής ικανότητας, προσδοκούν να είναι το καθαρό πιστωτικό παρελθόν των δυνητικών δανειοληπτών. Τέλος πρέπει ο δανειζόμενος να διαθέτει την ίδια συμμετοχή όπως αυτή προβλέπεται στον προϋπολογισμό της επένδυσης στην οποία προβαίνουν.

Η αναγγελία εκχωρήσεως σε Δημόσιο

Εφόσον το τεχνικό έργο στο οποίο εστιάζει η εκχώρηση χρηματικής απαιτήσεως του αναδόχου, αφορά το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που απολαμβάνει τα διαδικαστικά του προνόμια, όπως δηλαδή οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. δυνάμει του εδ. β της παρ. 1 του άρ. 276 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα ο οποίος κυρώθηκε με το Ν. 3463/2006 και οι δευτεροβάθμιοι Ο.Τ.Α. δυνάμει της παρ. 1 του άρ. 99 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, και τα οικεία νομικά πρόσωπα αμφοτέρων των κατηγοριών αυτών, η απαιτούμενη αναγγελία της εκχωρήσεως θα πρέπει να γίνει με βάση το άρ. 95 του Ν. 2362/1995³, για το δημόσιο λογιστικό.

Κατά την παρ. 1 αυτού του άρθρου, όπως η παρ. 4

³ Βλ. Α. Μανιάτης, *Δίκαιο Δημοσίων Έργων*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή 2005, σ. 164 επ..

παραπέμπει σε αυτήν για ανάλογη εφαρμογή σε περίπτωση κατά την οποία αναγγέλλεται η εκχώρηση απαιτήσεως κατά του Δημοσίου, η αναγγελία γίνεται με κοινοποίηση του εκχωρητηρίου εγγράφου σωρευτικά:

- α. στον Υπουργό ο οποίος είναι καθ' ύλην αρμόδιος σε σχέση με την αιτία της οφειλής του Δημοσίου,
- β. στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή στην οικεία χρηματική διαχείριση,
- γ. στην αρμόδια για την προαναφερθείσα οφειλή Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου και
- δ. στις αρμόδιες για τη φορολογία του εκχωρητή και του εκδοχέα Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες.

Κατ' αρχάς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι όταν θέση οφειλέτη επέχει Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και όχι το Δημόσιο, θα πρέπει και αρκεί, όσον αφορά το προαναφερθέν στοιχείο α, να γίνεται κοινοποίηση στον αρμόδιο Νομάρχη ως τον επικεφαλής του εμπλεκόμενου νομικού προσώπου και δεν απαιτείται να γίνεται κοινοποίηση και στον Υπουργό. Αυτό συνάγεται από την απόφαση 29/2001 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λευκάδας⁴.

Για να είναι έγκυρη η κοινοποίηση στον Υπουργό, ή κατά περίπτωση στον αρμόδιο Νομάρχη, πρέπει να γίνεται μετά τις υπόλοιπες. Επιπλέον, απαιτείται να συνοδεύεται από νομίμως επικυρωμένα από αρμόδιο δικαστικό επιμελητή αντίγραφα των επιδοτηρίων όλων των κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού αναγκαίων προηγούμενων έγκυρων επιδόσεων του εκχωρητηρίου.

Κατά την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, η αναγγελία της εκχώρησης αυτής, με ποινή ακυρότητας της αναγγελίας, πρέπει να καταχωρίζεται στο κάτω μέρος του νόμιμα συντεταγμένου πρωτότυπου ή επικυρωμένου αντιγράφου του εκχωρητηρίου εγγράφου.

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι στην εντολή η οποία συντάσσεται κάτω από το ιδιωτικό συμφωνητικό το οποίο επιδίδεται στις αρχές, στις οποίες αυτό πρέπει να επιδοθεί με ποινή απαραδέκτου, δεν αρκεί για τη νομιμότητα της αναγγελίας να διαλαμβάνεται απλή εντολή επιδόσεως «προς γνώσιν και για τις νόμιμες συνέπειες» αλλά πρέπει να καταχωριστεί αναγγελία, σύμφωνα με τη σαφή θέση σχετικής γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους⁵.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρ. 95, η οποία κατά τη ρητή επιταγή της παρ. 4 εφαρμόζεται και σε περίπτωση

⁴ Δικαιοσύνη 2001, σ. 830.

⁵ 177/2005 Ν.Σ.Κ., βλ και Α. Μανιάτης, *Η εκχώρηση αμοιβής αναδόχου δημοσίου έργου (Γνωμοδότηση)*, Αρμενόπουλος 2006, σ. 687.

αναγγελίας εκχωρήσεως απαιτήσεως κατά του Δημοσίου, η αναγγελία απαιτείται να περιλαμβάνει συγκεκριμένα στοιχεία, τα οποία είναι:

- α. η ακριβής αιτία της οφειλής του Δημοσίου,
- β. το πρόσωπο του δικαιούχου της σχετικής απαιτήσεως με την ακριβή διεύθυνσή του,
- γ. το ποσό της απαιτήσεως αυτής.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η απλή κοινοποίηση στη Δ.Ο.Υ., στην οποία είναι πληρωτέο ένα χρηματικό ένταλμα πληρωμής εκχωρημένης οφειλής του Δημοσίου, του ιδιωτικού συμφωνητικού στο οποίο απλώς περιλαμβάνεται όρος περί εκχωρήσεως της απαιτήσεως κατά του Δημοσίου, δεν είναι νόμιμη. Ακριβέστερα, δεν αποτελεί νόμιμη αναγγελία στην αρμόδια προς πληρωμή Δ.Ο.Υ., κατά την έννοια των παρ. 4 και 3 του άρ. 95 του Ν. 2362/1995. Προκειμένου να μην υπάρχει πρόβλημα νομιμότητας, απαιτείται και η καταχώριση κάτω από το περιεχόμενο του συμφωνητικού, ρητής αναγγελίας τρίτου ο οποίος αξιώνει δικό του δικαίωμα, με ταυτόχρονο προσδιορισμό της αιτίας την οποία επικαλείται προς θεμελίωση του δικαιώματός του, του προσώπου του δανειστή του Δημοσίου ο οποίος έχει απαίτηση κατά του Δημοσίου, με την ακριβή διεύθυνση του προσώπου αυτού, καθώς και της αιτίας και του ύψους της απαιτήσεως αυτής. Διευκρινίζεται ότι η προδιαγραφή για την ακριβή διεύθυνση του προσώπου δεν αναφέρεται ρητά στο οικείο σημείο της προαναφερθείσας γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους αλλά υπονοείται σαφώς ενώ διατυπώνεται ρητά στις σχετικές γνωμοδοτήσεις 6/2006 και 148/2009.

Τονίζεται ότι η καταχώριση αναγγελίας κάτω από το επιδιδόμενο προς καθεμία από τις αρχές που αναφέρονται στην παρ. 1 εκχωρητήριο έγγραφο, τάσσεται με ποινή ακυρότητας της αναγγελίας. Αυτό σημαίνει ότι η εκχώρηση απαιτήσεως δεν είναι νόμιμη και δεν παράγει αποτελέσματα έναντι του Δημοσίου, το οποίο και πρέπει να καταβάλει προς τον οφειλέτη του και όχι προς τον εκδοχέα⁶.

Η αναγγελία εκχωρήσεως σε Δήμο

Παρόμοιες με τις παρατηρήσεις που αναφέρθηκαν για το Δημόσιο είναι εκείνες που αφορούν ένα Δήμο στη θέση του οφειλέτη.

Συγκεκριμένα, είναι αναγκαίο το επιδιδόμενο νόμιμα συντεταγμένο πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο του

⁶ Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 6/2006.

εκχωρητηρίου, να είναι εφοδιασμένο στο κάτω μέρος του με τη ρήτρα της αναγγελίας της εκχωρήσεως.

Σε αυτήν την κρίσιμη διάταξη πρέπει να γίνεται σαφής αναφορά σωρευτικά:

- α. της ακριβούς αιτίας της οφειλής του Δήμου,
- β. του προσώπου του δικαιούχου της σχετικής απαιτήσεως με την ακριβή διεύθυνσή του και
- γ. του ποσού της απαιτήσεως αυτής.

Επιπλέον, η έγκυρη κοινοποίηση αυτού του εκχωρητηρίου εφοδιασμένου με τη ρήτρα αναγγελίας (και τη σύστοιχη εντολή επιδόσεως του εγγράφου) πρέπει και αρκεί να γίνεται με επίδοση από τους κατά τόπο αρμόδιους δικαστικούς επιμελητές⁷:

α. Στο Δήμαρχο,

β. στην ταμειακή υπηρεσία του Δήμου

Η ταμειακή υπηρεσία του Δήμου, η οποία αποτελεί εντάσσεται στη Διεύθυνση Οικονομικών, είναι η κατά νόμο αρμόδια χρηματική διαχείριση για την πληρωμή της δημοτικής οφειλής. Επομένως, δεν χρειάζεται επίδοση στην οικονομική Εφορεία στην οποία υπάγεται ο Δήμος αλλά στους επιτετραμμένους με τα ταμειακά θέματα δημοτικούς υπαλλήλους. Ο ταμίας του Δήμου τίθεται επομένως ευθέως και ιδιαιτέρως προ των ευθυνών του σε περίπτωση που προβεί σε πληρωμή αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού.

γ. Στη Διεύθυνση Οικονομικών του Δήμου

Η Διεύθυνση για τα οικονομικά θέματα είναι η αρμόδια για την «ενταλματοποίηση» της δαπάνης, δηλαδή για την έκδοση του χρηματικού εντάλματος πληρωμής για την προαναφερθείσα δημοτική οφειλή. Αντί της αναρμόδιας για τις δημοτικές οφειλές Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου, αποκλειστικά αρμόδια είναι αυτή η Διεύθυνση. Εξυπακούεται ότι πρέπει οπωσδήποτε να γίνεται επίδοση και προς τη Διεύθυνση, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι χρειάζεται επίδοση και προς την ταμειακή υπηρεσία, η οποία υπάγεται σε αυτή τη δημοτική μονάδα. Το αρμόδιο Τμήμα που εκδίδει το χρηματικό ένταλμα πληρωμής είναι ταγμένο να συνεργαστεί και με έναν εξωτερικό μηχανισμό διασφάλισης της νομιμότητας, τον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Διευκρινίζεται ότι δεν απαιτείται να γίνεται επίδοση του εκχωρητηρίου και στο τοπικά αρμόδιο Μονομελές Κλιμάκιο αυτού της ανεξάρτητης υπηρεσίας, η οποία είναι αρμόδια να θεωρήσει το υποβλητέο χρηματικό ένταλμα πληρωμής.

⁷ Βλ. για την παρόμοια περίπτωση της αναγγελίας εκχώρησης απαίτησης κατά Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Α. Μανιάτης, *Δίκαιο μελετών δημοσίων έργων και συναφών υπηρεσιών*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή 2006, σ. 202.

δ. Στις αρμόδιες για τη φορολογία του εκχωρητή και του εκδοχέα της δημοτικής οφειλής Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες

Θα πρέπει να γίνει επίδοση σε καθεμία από τις οικονομικές Εφορείες του εκχωρητή και του εκδοχέα, οι οποίες συχνά δεν ταυτίζονται.

Επισημαίνεται, κατά τα προαναφερθέντα, ότι η επίδοση προς το Δήμαρχο πρέπει να αποδεικνύεται ότι γίνεται μετά τις άλλες κατά νόμο αναγκαίες προηγούμενες έγκυρες επιδόσεις του εκχωρητηρίου και να συνοδεύεται από νομίμως επικυρωμένα από αρμόδιο δικαστικό επιμελητή αντίγραφα αυτών των επιδοτηρίων.

Υπάρχει το ζήτημα αν είναι έγκυρη η αναγγελία εκχωρήσεως όταν η εντολή δεν αναφέρεται προς αυτόν αλλά γενικώς προς το αντίστοιχο νομικό πρόσωπο. Μία μνεία αυτού του τύπου ενδέχεται να οδηγήσει σε επικαλύψεις αναφορικά με την προηγούμενη επίδοση προς την Διεύθυνση Οικονομικών και να προκαλέσει παρανοήσεις.

Κατ' αρχάς, στην περίπτωση που αναφέρεται ρητά ότι η επίδοση αναγγέλλεται προς το Δήμο, όπως αυτός νόμιμα εκπροσωπείται και βέβαια εφόσον η επίδοση γίνει προς το Δήμαρχο, δεν φαίνεται να προκύπτει πρόβλημα νομιμότητας. Εξυπακούεται ότι στην πράξη μία τέτοια επίδοση γίνεται έγκυρα είτε στον ίδιο το Δήμαρχο είτε στο τυχόν νομίμως ορισθέν ως αρμόδιο για την παραλαβή επιδιδόμενων εγγράφων επιτετραμμένο όργανο, σύμφωνα με τους εκάστοτε ισχύοντες κανόνες.

Κεφάλαιο 2. Παραγραφή Χρηματικών Αξιώσεων κατα του Δημοσίου.

ι. Η παραγραφή ως έννοια

Παραγραφή σημαίνει η χρονική εξασθένιση ενός δικαιώματος λόγω της εκάστοτε προθεσμίας . Η παραγραφή ως έννοια εμπίπτει στα γενικότερα πλαίσια της απόδοσης δικαιοσύνης σε εύλογο χρόνο, στη δική μας περίπτωση στην απόδοση δεδουλευμένων χρηματικών μονάδων. Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά του Δημοσίου, είναι πέντε ετών, εφόσον τα συμβαλλόμενα μέρη δεν δεσμεύονται από ειδική διάταξη που ορίζει βραχύτερο χρόνο παραγραφής. Ακόμη αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά ο χρόνος παραγραφής ορίζονται τα τρία έτη.

Στη παρ.3 αρ. 90 του νόμου για το δημόσιο λογιστικό Ν2362/1995, ορίζει το χρόνο παραγραφής αξιώσεων μετά το πέρας διετίας από τη γένεση της απαίτησης , οποιουδήποτε υπαλλήλου του Δημοσίου συνδέεται με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, πολιτικών ή στρατιωτικών. Τέλος στη παρ.4 του άρθρου 90 του νόμου για το δημόσιο λογιστικό ορίζεται η παραγραφή του καθόλου δικαιώματος των εν παρ.3 περιπτώσεων είναι δέκα έτη, Με τον εξεζητημένο όρο «καθόλου» εννοείται το καθολικό (συνολικό) δικαίωμα.

Το άρθρο 90 ορίζει ότι για οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής. Ακόμη, η κατά του Δημοσίου απαίτηση προς επιστροφή αχρεωστήτως ή παρά το νόμο καταβληθέντος σ' αυτά χρηματικού ποσού παραγράφεται μετά τρία έτη, από της καταβολής. Για τα τελωνειακά έσοδα ισχύουν οι ειδικές διατάξεις του Τελωνειακού Κώδικα. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται και επί ποσών που εισπράττονται από το Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων. Περαιτέρω ορίζεται, η απαίτηση οποιουδήποτε των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του Δημοσίου, πολιτικών ή στρατιωτικών, κατ' αυτού, που αφορά σε αποδοχές ή άλλες κάθε φύσεως απολαβές αυτών ή αποζημιώσεις, έστω και αν βασίζεται σε παρανομία των οργάνων του Δημοσίου ή στις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις παραγράφεται μετά διετία αυτό της γενέσεώς της.

Τέλος γίνεται γνωστό στο άρθρο 90 περί παραγραφής, η ύπαρξη παραγραφής του καθόλου δικαιώματος των περιπτώσεων της παραγράφου 3 του άρθρου με τα το πέρας δέκα ετών.

Έναρξη παραγραφής

Κατά γενικό κανόνα, η παραγραφή οποιασδήποτε απαίτησης κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε η αξίωση και ήταν δυνατή η δικαστική της επιδίωξη (άρθρο 91 Ν.2362/95).

Αναλύοντας τον κανόνα αυτό παρατηρούμε ότι περιέχει δύο επί μέρους αναφορές. Η μία έχει σχέση με νομικά γεγονότα και η άλλη με χρονικό προσδιορισμό. Τα νομικά γεγονότα στα οποία αναφέρεται η πρώτη και τα οποία πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά για να αρχίσει η παραγραφή είναι η γέννηση της αξίωσης και η δυνατότητα δικαστικής επιδίωξης αυτής. Ο χρονικός προσδιορισμός στον οποίο αναφέρεται η δεύτερη και ο οποίος αποτελεί σημείο έναρξης της παραγραφής, είναι το τέλος του οικονομικού έτους κατά το οποίο πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις.

Επί των ανωτέρω παρατηρούμε ειδικότερα τα ακόλουθα:

Γέννηση Αξίωσης .

Η αξίωση θεωρείται ότι έχει γεννηθεί, σύμφωνα με τη νομολογία (Α.Π. 676/62), από τη στιγμή που συμπληρώνονται τα γεγονότα, τα οποία συνιστούν τους όρους ύπαρξης του δικαιώματος (πχ. συμπλήρωση διετίας στο κατεχόμενο μισθολογικό κλιμάκιο για την απονομή του επομένου).

Δυνατότητα Δικαστικής Επιδίωξης.

Για την έναρξη της παραγραφής πρέπει οπωσδήποτε να μην υπάρχει κώλυμα δικαστικής επιδίωξης της. Ως τέτοια κωλύματα, (κωλύματα που καθιστούν αδύνατη τη δικαστική επιδίωξη της αξίωσης) αναγνωρίζονται μόνο τα νομικά. Τα κωλύματα αυτά είτε αναφέρονται ρητώς στο νόμο είτε αποτελούν αναβλητικές ενστάσεις (πχ. ένσταση του μη ληξιπρόθεσμου). Τα πραγματικά κωλύματα (πχ. άγνοια της αξίωσης εκ μέρους του

δικαιούχου) δεν συνιστούν λόγο παρεμποδίσεως της δικαστικής επιδίωξης και δεν ασκούν καμία επιρροή στην έναρξη της παραγραφής (Α.Π. 129/68).

Αφειτηρία Παραγραφής.

Η παραγραφή αρχίζει, όταν συντρέχουν οι ανωτέρω δύο προϋποθέσεις, από το τέλος του οικονομικού έτους (κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και ήταν δυνατή η δικαστική της επιδίωξη). Δεδομένου δε ότι, κατά το άρθρο 4 του δημ. λογιστικού, το οικονομικό έτος ταυτίζεται με το ημερολογιακό, γεννάται το ερώτημα αν ο χρόνος της παραγραφής αρχίζει να μετρά από την 31 Δεκεμβρίου (του έτους που γεννήθηκε η αξίωση κλπ.) ή από την 1 Ιανουαρίου του επομένου έτους. Από αρκετούς γίνεται δεκτό ότι αρχίζει να μετρά από την 1 Ιανουαρίου του επομένου έτους. Νομίζουμε, όμως, ότι πιο σωστό είναι να μετρά από την 31 Δεκεμβρίου (του έτους που γεννήθηκε η αξίωση κλπ.) Κι αυτό, όχι μόνο γιατί την ημερομηνία αυτή ορίζει ευθέως ο νόμος ("από το τέλος του έτους", δηλ., από την 31 Δεκεμβρίου), αλλά και γιατί στην αντίθετη περίπτωση Θα είχαμε αλλαγή οικονομικού έτους και, επομένως, η παραγραφή Θα άρχιζε μέσα στο επόμενο οικονομικό έτος και όχι μέσα στο οικονομικό έτος στο οποίο γεννήθηκε η αξίωση κλπ., κατά παράβαση του νόμου.

Ειδικές περιπτώσεις

Είπαμε προηγουμένως ότι η παραγραφή αρχίζει, συνήθως, από το τέλος του οικονομικού έτους κατά το οποίο γεννήθηκε η αξίωση και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη της. Παρά ταύτα υπάρχουν περιπτώσεις που ο χρόνος της παραγραφής αρχίζει από άλλο χρονικό σημείο. Οι ειδικές αυτές περιπτώσεις αναφέρονται στα άρθρα 90 (παρ.2-6) και 91 του δημόσιου λογιστικού στα οποία και παραπέμπουμε (βλ. και ανωτέρω 33')

Αναστολή παραγραφής

Κατά γενικώς παραδεκτό ορισμό, αναστολή παραγραφής είναι, ο μη υπολογισμός ορισμένου χρόνου στο χρόνο της παραγραφής εξ αιτίας ειδικών λόγων. μετά την έκλειψη των οποίων η παραγραφή συνεχίζεται. Διακρίνεται δε: (α) σε απόλυτη, όταν επέρχεται, ανεξάρτητα από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η παραγραφή κατά το χρόνο εμφάνισης του' λόγου της αναστολής, και (β) σε σχετική ή αναστολή συμπλήρωσης, όταν "επέρχεται μόνο στην περίπτωση

που ο λόγος της αναστολής εμφανισθεί κατά το τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής.

Η αναστολή της παραγραφής στο δημόσιο λογιστικό.

Ο νόμος περί δημοσίου λογιστικού αναγνωρίζει μόνο τη σχετική- αναστολή παραγραφής ή αναστολή συμπλήρωσης.

Έτσι, κατά το άρθρο 92 αυτού, η παραγραφή απαίτησης κατά του Δημοσίου αναστέλλεται για όσο χρόνο ο έχων την απαίτηση, λόγω ανωτέρας βίας, έχει εμποδισθεί να ασκήσει την αξίωση μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής

Από την ανωτέρω διάταξη συνάγεται ότι για να υπάρξει αναστολή της παραγραφής των απαιτήσεων κατά του Δημοσίου πρέπει να συντρέξουν (αθροιστικά) -δύο προϋποθέσεις: αδυναμία ασκήσεως της αξίωσης για λόγους ανωτέρας βίας και η αδυναμία αυτή να εμφανισθεί μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής.

Το πότε υπάρχει ανωτέρα βία είναι θέμα που κρίνεται κατά περίπτωση από τα δικαστήρια . Πάντως, η νομολογία αλλά και η νομική επιστήμη δέχονται ως ανωτέρα βία κάθε γεγονός απρόβλεπτο το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορούσε να αποτραπεί ούτε με την καταβολή άκρας επιμέλειας και σύνεσης από το δικαιούχο και ένεκα του οποίου καθίσταται ανέφικτο σ' αυτόν να προβεί αυτοπροσώπως είτε μέσω άλλου προσώπου στην επιβαλλομένη ενέργεια.

Περαιτέρω, με την ίδια διάταξη του δημ. λογιστικού (άρθρο 92) ορίζεται ότι εφαρμόζονται και επί των απαιτήσεων κατά του Δημοσίου οι διατάξεις των άρθρων 257 έως 259 του Αστικού Κωδικός, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στο νόμο αυτό, στις οποίες και παραπέμπουμε για όσους θέλουν να ασχοληθούν ειδικότερα με το θέμα. Μεταφέρουμε ενταύθα μόνο τις διατάξεις του άρθρου 257 σύμφωνα με τις οποίες "Το χρονικό διάστημα της αναστολής δεν υπολογίζεται εις τον χρόνο της παραγραφής. Μετά την παύση της αναστολής συνεχίζεται η παραγραφή, κατ' ουδεμίαν δε περίπτωσην συμπληρούνται προ της παρελεύσεως εξ μηνών".

Διακοπή παραγραφής

Όταν λέμε διακοπή παραγραφής εννοούμε τη ματαίωση (εξαφάνιση) του χρόνου της παραγραφής που έτρεξε μέχρι το χρονικό σημείο της διακοπής και την έναρξη νέας παραγραφής από το σημείο αυτό.

Η διακοπή διαφέρει της αναστολής στα εξής: α) Στην περίπτωση της διακοπής ο διαδραμών χρόνος ματαιούται (και έτσι αρχίζει νέα παραγραφή από της λήξεως της διακοπής), ενώ στην περίπτωση της αναστολής το χρονικό διάστημα που διήρκησε αυτή δεν υπολογίζεται απλώς στο χρόνο της παραγραφής και β) οι λόγοι της διακοπής ορίζονται ειδικώς στο νόμο ενώ οι λόγοι της αναστολής όχι.

Λόγοι διακοπής της παραγραφής

Κατά το άρθρο 93 του δημοσ. λογιστικού, με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, η παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται, με την υποβολή της υποθέσεως στο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων του δικαστηρίου ή των διαιτητών. Με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αιτήσεως για την πληρωμή της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαιτήσεως αρχής.

Αν η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αιτήσεως. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή. Με την υποβολή αιτήσεως προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για την αναγνώριση της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγκριση ή μη από τον Υπουργό Οικονομικών του οικείου πρακτικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή.

Με την επίδοση επιταγής για εκτέλεση. όπου αυτή επιτρέπεται.

Με την έκδοση τίτλου πληρωμής. Η ολική ή μερική συμψηφιστική εξόφληση δεν διακόπτει την παραγραφή.

Με την αναγνώριση της απαιτήσεως υπό του Δημοσίου, με πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που

έχει εγκριθεί από τον Υπουργό Οικονομικών. Αυτό ισχύει επί οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης και της εκ του αδικαιολογήτου πλουτισμού.

ii. Συνέπειες παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Όσον αφορά στις επιπτώσεις της παραγραφής αξίωσης κατά του δημοσίου, επισημαίνεται ότι το άρ.94 του νόμου για το δημόσιο λογιστικό ορίζει ότι η παραγραφείσα απαίτηση κατά του δημοσίου δεν αντιτάσσεται για συμψηφισμό. Κάθε ποσό που κατέβαλε το δημόσιο μετά την παραγραφή της απαιτήσεως κατά αυτού, έστω και αν γνώριζε την παραγραφή, δικαιούται να το αναζητήσει. Προβλέπεται ότι τυχόν παραίτηση του δημοσίου από την συμπληρωμένη υπέρ του παραγραφή ή η με οποιοδήποτε τρόπο αναγνώριση από αυτό της παραγεγραμμένης απαιτήσεως είναι άκυρη. Η παραγραφή λαμβάνεται υπόψιν αυτεπάγγελα από τα δικαστήρια.

Επομένως, προκύπτει ένα λειτουργικό κύκλωμα για τον αποκλεισμό της καταβολής του χρέους που έχει υποπέσει σε παραγραφή. Συγκεκριμένα καταρχάς η διοίκηση, ως οφειλέτης, πρέπει να μεριμνά για την περιφρούρηση του ταμειακού δημοσίου συμφέροντος, διαπιστώνοντας έγκαιρα την παραγραφή και επομένως αρνούμενη να καταβάλει το διεκδικούμενο χρηματικό ποσό. Όπως έχει επισημανθεί η Υ.Δ.Ε. Εξετάζει στο πλαίσιο του ελέγχου της ικανότητας της δημόσιας δαπάνης και το ζήτημα εάν έχει υποπέσει η απαίτηση κατά του δημοσίου σε παραγραφή.

Συμπληρωματικά προβλέπονται από το νόμο για το δημόσιο λογιστικό δύο τουλάχιστον μηχανισμοί ελέγχου της παραγραφής από ανεξάρτητα όργανα του κράτους, προκειμένου να αποτραπεί η πληρωμή του αχρεώστητου πλέον ποσού. Πρόκειται αφενός για το Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος, όπως έχει επισημανθεί, οφείλει να ελέγξει αν έχει επέλθει η παραγραφή. Εφόσον διαπιστώσει κάτι τέτοιο, πρέπει να αρνηθεί να θεωρήσει το σχετικό χρηματικό ένταλμα πληρωμής διότι η σκοπούμενη δαπάνη δεν είναι κανονική. Επιπλέον, υπάρχει και ο σύστοιχος μηχανισμός των δικαστηρίων, τα οποία είναι υποχρεωμένα να ελέγξουν ακόμα και αυτεπάγγελα κατά πόσο έχει ενδεχομένως προκύψει παραγραφή, πέρα από το δικαίωμα του Δημοσίου ως διαδίκου να προβάλει την κρίσιμη ένσταση της παραγραφής. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο δικαστής αναγορεύεται από το νόμο για το δημόσιο λογιστικό σε επικουρικό θεματοφύλακα του ταμειακού δημοσίου συμφέροντος όσον αφορά στην ουσία της υποθέσεως. Είναι ενδεικτικό της προνομιακής μεταχείρισης που επιφυλάσσει ο

νομοθέτης στο νομικό πρόσωπο στο οποίο άλλωστε και ο ίδιος υπάγεται, όταν ενώ ο δικαστής ορίζεται ως όργανο αυτεπάγγελτης προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, και επομένως ως ο σύμμαχος ενός από τους διαδίκους για το συγκρίσιμο ενδεχόμενο της διακοπής της παραγραφής πρέπει να προταθεί σχετική αντένσταση. Αυτό υποδηλώνει ότι ο δικαστής δεν λειτουργεί αυτεπάγγελα και προς την άλλη κατεύθυνση, υπέρ του δανειστή του Δημοσίου.

Η ρύθμιση αυτή ελέγχεται από πλευράς αντισυνταγματικότητας, λόγω προνομιακής μεταχείρισης του Δημοσίου. Απομένει στην νομολογία αν θα καταργήσει αυτό το προνόμιο ή θα το επεκτείνει και στους ιδιώτες, όπως έκανε με την παράταση προθεσμιών λόγω δικαστικών διακοπών. Σε περίπτωση που συμβεί η επέκταση του προνομίου ενισχύεται μια σημαντική εναλλακτική προοπτική, να μεταπίπτουν τα προνόμια του Δημοσίου σε αμοιβαία απονεμόμενα δικαιώματα, πράγμα που συνεπάγεται την πλήρη φιλελευθεροποίηση του Δημόσιου Δικαίου.⁸

⁸ Αντώνιος Μανιάτης, ο εκσυγχρονισμός του Δημοσίου Λογιστικού, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

iii. Άποψη του Αντιδήμαρχου Οικονομικών, Πατρών, για την παραγραφή

Σύμφωνα με τον αντιδήμαρχο το για το θέμα των παραγράφων θεωρεί την αισθητή διαφορά στο χρόνο παραγραφής δημοσίων απαιτήσεων σε σχέση με το χρόνο παραγραφής ιδιωτικών απαιτήσεων, τυπική και πρακτικά ασήμαντη και επιχειρηματολογεί. Σημειώνει πως σε περίπτωση ολοκληρωμένων έργων, συνεπής προμηθευτών και γενικότερα άρτια τηρούμενων συμβάσεων, ο δικαιούχος μπορεί να εξασφαλίσει την αμοιβή του μέσω της δικαστικής οδού. Στη χρονική διάρκεια που μεσολαβή μέχρι την δικαίωση των δικαιούχων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παραγραφή.

Συμπληρώνει ο αντιδήμαρχος χαριτολογώντας ότι τα δικαστήρια δε μεροληπτούν σε καμία περίπτωση υπέρ του δήμου αλλά 99% των περιπτώσεων βάλλεται κατά των δημοσίων συμφερόντων.

Θεωρώ την άποψη του κ. Βαφέα επηρεασμένη, λόγω της θέσης την οποία κατέχει, αίσθηση προκαλεί η δήλωση του πως τα δικαστήρια μεροληπτούν υπέρ των δημοτών, δεδομένου ότι οι νόμοι ευνοούν το δημόσιο μου είναι δύσκολο να κατανοήσω κατά πόσο μεροληπτούν όντως υπέρ των δημοτών τα δικαστήρια.

Η διαφορά στο χρόνο παραγραφής των αξιώσεων κατά και υπέρ του δημοσίου δεν δημιουργεί ιδιαίτερη αίσθηση στον κ. Βαφέα, επικαλούμενος την δικαστική διεκδίκηση των απαιτήσεων, που επιφέρει και τη διακοπή της παραγραφής. Άρα σαφώς ο κύριος αντιδήμαρχος αγνοεί την ύπαρξη στο χώρο της πολιτικής δικονομίας, παραγραφής εν επιδικίας. Η παραγραφή εν επιδικίας αποτελεί κύρωση κατά του αμελούντος για την πρόοδο της δίκης διαδίκου, ο οποίος θα διαθέτει την πρωτοβουλία και την δυνατότητα προώθησης της δικαστικής διαδικασίας.

Έχοντας υιοθετήσει ο αναγνώστης το ύφος των άρθρων περί παραγραφής (την εύνοια που επιδεικνύουν προς το δημόσιο) εύλογα θα τον εκπλήξουν τα ακόλουθα, ότι δηλαδή στην διοικητική δίκη υπάρχει θετική παράμετρος για τον αντίδικο του δημοσίου. Κατά πάγια ομολογία των διοικητικών δικαστηρίων όπως επισημαίνει το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους προς τις επιμέρους υπηρεσίες του, δεν θεωρείται ότι το δικαίωμα ενός ιδιώτη έχει αποδυναμωθεί, ακόμα και αν η σχετική αξίωση εγείρεται για πρώτη φορά λίγο πριν την επέλευση της παραγραφής της αξιώσεως. Έτσι ο

θεσμός του αστικού δικαίου “αποδυνάμωση δικαιώματος” δεν βρίσκει πρόσφορο έδαφος εφαρμογής στο πλαίσιο του διοικητικού δικαίου. Επομένως, ένας ιδιώτης θα μπορεί για μια τετραετία να αδρανεύει και μετά να αρχίζει δικαστικό αγώνα κατά του δημοσίου, διεκδικώντας μια οφειλή η οποία έχει επαυξηθεί σε αυτό το χρονικό διάστημα. Παρά λοιπόν τις ενστάσεις περί αποδυναμώσεως από το εναγόμενο ΝΠΔΔ, ο ενάγων δεν κωλύεται να διεκδικήσει τα οφειλόμενα, στο βαθμό που έχει φροντίσει να διακόψει εγκαίρως την παραγραφή.

Ακόμα αντί να εισαχθεί η υπόθεση στο δικαστήριο, μπορεί εναλλακτικά να εισαχθεί σε διαιτητές, ως προς τη δυνατότητα διακοπής της παραγραφής, απαιτείται επομένως σύμβαση διαιτησίας από την οποία να προκύπτει ότι η διαφορά μπορεί να επιλυθεί από διαιτητές. Σε αυτή τη περίπτωση εφαρμόζεται ευθέως το άρθρο 269 του ΑΚ κατά την παρ.2 του οποίου αν για να υποβληθεί η διαφορά σε διαιτησία απαιτείται να διορισθούν διαιτητές ή να τηρηθούν ορισμένες διατυπώσεις ή προϋποθέσεις, η παραγραφή διακόπτεται μόλις ο δικαιούχος έκανε ό,τι τον αφορούσε για λυθεί η διαφορά. Η διακοπή της παραγραφής επαναρχίζει από την τελευταία πράξη των διαδικών ή των διαιτητών.⁹

Επίσης επισημαίνεται ότι η παραγραφή διακόπτεται με την υποβολή αιτήσεως προς την αρμόδια δημόσια αρχή για την πληρωμή της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαιτήσεως αρχής.

⁹ Αντώνιος Μανιάτης, ο εκσυγχρονισμός του Δημοσίου Λογιστικού, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα

Κεφάλαιο 3. Το ζήτημα της διετούς παραγραφής των αξιώσεων των δημοσίων υπαλλήλων και συνταξιούχων του δημοσίου.

i. Ζήτημα διετούς παραγραφής, έννοια.

Η παρ.5 του άρθρου 90 επισημαίνει ότι ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων των συνταξιούχων εν γένει και βοηθηματούχων του Δημοσίου, καθώς και των κληρονόμων αυτών από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα και βοηθήματα είναι δύο ετών, έστω και αν έχουν ενταλθεί εσφαλμένα. Οι εντελλόμενες δεδουλευμένες συντάξεις, βοηθήματα ή επιδόματα κατά την εκτέλεση, το πρώτο πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού συντάξεως ή βοηθήματος παραγράφονται σε δύο χρόνια, που αρχίζουν μετά την παρέλευση τριμήνου από τη χρονολογία εκδόσεως της σχετικής πράξεως ή αποφάσεως.

Επισημαίνεται ότι αξιώσεις συνταξιούχων του δημοσίου αποκαθυστερούμενες συνταξιοδοτικές παροχές, των οποίων την πληρωμή αρνείται ή καθυστερεί το δημόσιο για οποιοδήποτε λόγο, χωρίς η άρνηση ή η καθυστέρηση να παρακωλύει την δικαστική επιδίωξη της αξιώσεως, υπόκεινται σε διετή παραγραφή. Αν όμως για την πληρωμή των παροχών απαιτείται η έκδοση πράξεως της Διοικήσεως, την οποία τα αρμόδια όργανα την αρνούνται παρανόμως να εκδώσουν, οπότε χωρεί η άσκηση της αγωγής αποζημιώσεως κατά το αρ. 150 του ΕισΝΑΚ, τότε η σχετική αξίωση υπόκειται στην πενταετή παραγραφή. Όταν η αξίωση η σχετική με περιοδικά καταβαλλόμενη παροχή εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη, τότε στο τέλος κάθε οικονομικού έτους αρχίζει η παραγραφή εκείνου μόνο του τμήματος της αξίωσης το οποίο αφορά στις περιοδικές παροχές ή για τις οποίες αξίωση γεννήθηκε και ήταν δικαστικά επιδιώξιμη εντός του λήγοντος οικονομικού έτους.

Η παραγραφή οποιασδήποτε απαίτησης του δημοσίου με την επιφύλαξη κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του νόμου για το δημόσιο λογιστικό, αρχίζει, κατά τη διάταξη του άρθρου 91 του νόμου αυτού, από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική της επιδίωξη. Επομένως, η παραγραφή κατά γενικό κανόνα επέρχεται με τη λήξη της 31ης Δεκεμβρίου του έτους γένεσης της και δικαστικής της

διεκδίκησης. Στις απαιτήσεις που έχουν οι υπάλληλοι του δημοσίου οι οποίες αφορούν αποδοχές, απολαβές ή αποζημιώσεις δεν εφαρμόζεται ο γενικός κανόνας παραγραφής (παραγραφή με τη λήξη της 31ης Δεκεμβρίου). Εφαρμόζεται η εξαίρεση του κανόνα αυτού, που προβλέπει παραγραφή “από την γένεση της” και όχι από τη λήξη του έτους. Το αποτέλεσμα; ακόμα μικρότερος χρόνος παραγραφής, ακόμη μία προνομιακή μεταχείριση του δημοσίου.

Διαφωτιστικό παράδειγμα για να κατανοήσει ο αναγνώστης τα όσα προαναφέρθηκαν, είναι η περίπτωση κατά την οποία ένας υπάλληλος του δημοσίου δεν εισέπραξε τα δεδουλευμένα του από το Μάιο του 2001 έως το Μάιο του 2011, τον Ιούνιο του 2011 διακόπτει για πρώτη φορά την προθεσμία παραγραφής ασκώντας αγωγή κατά του δημοσίου, ζητώντας τα δεδουλευμένα του. Το μόνο που καταφέρνει είναι να διεκδικήσει τους καθυστερημένους μισθούς της τελευταίας διετίας αφού προβλέπεται ειδική, βραχεία προθεσμία δύο ετών. Ωστόσο, ο υπάλληλος αυτός δεν θα μπορούσε να εισπράξει τις καθυστερούμενες αποδοχές του διότι πλέον έχει παραγραφεί το καθολικό του δικαίωμα προς είσπραξη αποδοχών, για το λόγο ότι έχει συμπληρωθεί δεκαετή προθεσμία παραγραφής του δικαιώματος.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων Του Ανθρώπου με την απόφαση 25-6/2009 εξέτασε το δικαίωμα της παραγραφής αξιώσεων δημοσίου υπαλλήλου κατά του ελληνικού δημοσίου. Στη δίκη το δικαστήριο εξέτασε το βασικό ισχυρισμό της κυβέρνησης, ο οποίος επιβεβαιώνεται από τη νομολογία του Αρείου Πάγου, όχι όμως και από την πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, δηλαδή ότι η προνομιακή μεταχείριση του δημοσίου, ως προς την προθεσμία παραγραφής των οφειλών του προς ιδιώτες, είναι δικαιολογημένη για δύο κυρίως λόγους: α) την δυσκολία ισοσκέλισης των οφειλών του, β) την αποφυγή υπερχρέωσης του προϋπολογισμού του από απρόβλεπτες δαπάνες.

Το δικαστήριο έκρινε ότι μόνη ιδιότητα της υπαγωγής του προσφεύγοντος υπαλλήλου στη δομή του δικαστηρίου δεν αρκεί από μόνη της για να νομιμοποιήσει σε όλες τις περιπτώσεις την εφαρμογή των κρατικών προνομίων, αλλά θα πρέπει η εφαρμογή αυτή να είναι απαραίτητη για την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Πράγματι, μόνο το δημοσιονομικό συμφέρον του Δημοσίου δεν μπορεί να αφομοιωθεί συλλήβδην σε ένα γενικότερο δημόσιο συμφέρον, το οποίο θα

δικαιολογούσε σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση την παραβίαση των δικαιωμάτων του πολίτη.

Η Κυβέρνηση επικαλείται κατά τρόπο αφηρημένο και γενικό τα δημοσιονομικά συμφέροντα του Κράτους, χωρίς ωστόσο να παρέχει σαφή επεξηγηματικά στοιχεία ως προς τον αντίκτυπο που θα είχε στην δημοσιονομική ισορροπία της Πολιτείας μια απόφαση υπέρ των αξιώσεων ατόμων που θα βρίσκονταν στην ίδια θέση με τον προσφεύγοντα. Το γεγονός αυτό καθιστά όλο και πιο σαφές ότι το χάσμα μεταξύ των προθεσμιών παραγραφής των αξιώσεων του Δημοσίου έναντι εκείνης των υπαλλήλων του Δημοσίου σε βάρος του εκείνου(με τις οποίες να είναι περισσότερο από 2 καθώς και 10 φορές μεγαλύτερες από την δεύτερη) είναι σημαντικό.

Το Δικαστήριο παρατηρεί την απουσία κάποιου λόγου που να δικαιολογεί επαρκώς την εφαρμογή διεισδυτικής παραγραφής στις αξιώσεις του προσφεύγοντα κατά του Δημοσίου. Επιπλέον, η ίδια παρατήρηση πρέπει να γίνει σχετικά με τον ορισμό της ημέρας έναρξης υπολογισμού των τόκων στο επιδικασθέν από τα δικαστήρια ποσό του προσφεύγοντος. Ειδικότερα, τα πολιτικά δικαστήρια αποφάνθηκαν ότι η ημερομηνία είναι αυτή κατά την οποία η αγωγή του προσφεύγοντα επιδόθηκε στο Δημόσιο ενώ αντιθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 345ΑΚ, ο εργοδότης καθίσταται υπόχρεος στην καταβολή τόκων από την ημέρα κατά την οποία τα σχετικά ποσά έγιναν απαιτητά. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι μόνο η επίκληση του γενικού συμφέροντος έγκαιρης ισοσκελίσης των υποχρεώσεων του Δημοσίου δεν αρκεί για να καθοριστεί κατά προνομιακό για το Δημόσιο τρόπο η ημέρα από την οποία ξεκινά ο υπολογισμός των νόμιμων τόκων στο επιδικασθέν ποσό, σε κάποιον εργαζόμενο στο Δημόσιο, δυνάμει σύμβασης ηγετικού δικαίου. Έτσι κρίθηκε ως παραδεκτή η προσφυγή σχετικά με το αίτημα του προσφεύγοντα για το δικαίωμα στο σεβασμό της περιουσίας και επομένως κρίθηκε ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του 1ου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο οποίο κατοχυρώνεται ο σεβασμός αυτός, και επιδικάστηκε αποζημίωση σε βάρος του Δημοσίου για υλική βλάβη του προσφεύγοντος.

Το άρθρο 1 του 1ου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κατοχυρώνει την υποχρέωση σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Γνωρίζοντας λοιπόν ο εκάστοτε δημόσιος υπάλληλος τα δικαιώματά του και τα όσα ορίζουν τα άρθρα περί δικαιωμάτων του ανθρώπου οφείλει να διαφυλάξει τα

συμφέροντα του και να αντιταχτεί στους επικρατούντες νόμους που μεροληπτούν αποκάλυπτα υπέρ του Δημοσίου.

Το Δημόσιο βέβαια σε μια προσπάθεια να δικαιολογήσει τα (κατά τη γνώμη μου) αδικαιολόγητα επικαλείται την αποφυγή υπερχρέωσης του προϋπολογισμού. Την υπερχρέωση του προϋπολογισμού δεν την επιφέρει η καταβολή των δεδουλευμένων των δημοσίων υπαλλήλων, αφού οι χρηματικές αυτές απαιτήσεις έχουν ή τουλάχιστον θα έπρεπε να έχουν συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό του εκάστοτε δημοσίου κλάδου (εργοδότη).

Ο νομοθέτης θα έπρεπε να είναι πιο αυστηρός σε περιπτώσεις καθυστέρησης δεδουλευμένων σε υπαλλήλους του Δημοσίου. Να εξετάζονται εξονυχιστικά οι λόγοι για τους οποίους δεν έχουν καταβληθεί οι μισθοί των εργαζομένων αφού αποτελούν μέρος του προϋπολογισμού. Ειδικότερα οι δημόσιοι οργανισμοί οφείλουν να προβαίνουν σε έναν αριθμό προσλήψεων τέτοιων ώστε να ικανοποιείται ο σκοπός του οργανισμού αλλά παράλληλα και όλα τα εργασιακά δικαιώματα των προσληφθέντων. Αντιθέτως ο νομοθέτης αναλώνεται σε νόμους ευνοϊκότατους προς το Δημόσιο.

Θα έρθω να καταρρίψω το επιχείρημα που παραθέτει το δημόσιο περί υπερχρέωσης του προϋπολογισμού, αφού θεωρώ πως νούμερο ένα εχθρός της υπερχρέωσης σαφώς και δεν αποτελούν τα δεδουλευμένα των εργαζομένων, αλλά η κακοδιαχείριση και η διαφθορά που χαρακτηρίζει το δημόσιο τομέα. Την άποψη μου αυτή ενισχύει το γεγονός πως όντας όπως έχει ο νόμος περί παραγραφής, δεν αποφεύχθηκε η υπερχρέωση του κρατικού προϋπολογισμού, δεν αποφεύχθηκαν οι υπέρογκες οφειλές του Δημοσίου προς τρίτους, αλλά επήλθε το κράτος σε μια πρωτόγνωρη κρίση που υπαίτιος της εάν όχι εξ' ολοκλήρου, σε μεγάλο βαθμό, είναι η κακοδιαχείριση της δημόσιας περιουσίας.

Σε κατ' ιδίαν συνέντευξη που πραγματοποίησα στον Αντιδήμαρχο Οικονομικών, Πατρών, κ. Βαφέα, αποκαλύπτει ότι ο προϋπολογισμός αποτελεί απλά “ένα νούμερο σε χαρτί”, γεγονός το οποίο σημαίνει πως δεν υπάρχει το απαιτούμενο αντίκρισμα σε χρηματικές μονάδες στα ταμεία των δήμων. Θεωρώ φυσικό επακόλουθο την καθυστέρηση καταβολής των δεδουλευμένων και την γενικότερη δημιουργία οφειλών προς τρίτους από το Δημόσιο, εφόσον οι δημόσιοι

οργανισμοί λειτουργούν στηριζόμενοι σε ένα θεωρητικό προϋπολογισμό.

Από τις διατάξεις των παρ. 1 και 3 του άρ. 48 του Ν.Δ. 496/1974 “περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου” προκύπτει πως οι αξιώσεις των υπαλλήλων των ΝΠΔΔ απο καθυστερούμενες αποδοχές ή απολαβές, πάσης φύσεως, ή αποζημιώσεις από αδικαιολόγητο πλουτισμό, οι οποίες ορίζονται και οφείλονται απευθείας από τον νόμο και των οποίων την πληρωμή αρνείται ή καθυστερεί το νομικό πρόσωπο για οποιοδήποτε λόγο, σύμφωνα με την έννοια που δίνουν τα όργανα του στο νόμο, από την οποία όμως άρνηση ή καθυστέρηση δεν παρακωλύεται η δικαστική επιδίωξη της αξιώσεως, υπόκεινται σε διετή παραγραφή. Η πενταετής παραγραφή, αντιθέτως, ισχύει όταν για την θεμελίωση του επί των αποδοχών ή των πάσης φύσεως απολαβών δικαιώματος απαιτείται η έκδοση πράξεως του νομικού προσώπου, την οποία παράνομα παραλείπουν να εκδώσουν τα όργανα του. Στη περίπτωση αυτή δεν πρόκειται για αγωγή, λόγο αρνήσεως ή καθυστερήσεως καταβολής αποδοχών, αλλά για αγωγή αποζημιώσεως, λόγο παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των οργάνων του νομικού προσώπου, σύμφωνα άρ.105 και 106 ΕισΝΑΚ.¹⁰

Η προβλεπόμενη από την παραπάνω διάταξη του άρ.48 παρ. 3 του Ν.Δ. 496/1974, για τις πιο πάνω αξιώσεις των υπαλλήλων των ΝΠΔΔ διετής προθεσμία παραγραφής, είναι μικρότερη από τον οριζόμενο στο άρ.44 του ιδίου διατάγματος χρόνο παραγραφής των χρηματικών απαιτήσεων του νομικού προσώπου κατά τρίτων(πενταετία). Έχει θεσπιστεί από την ανάγκη ταχείας εκκαθαρίσεως αξιώσεων, απορρεουσών από περιοδικές (κατά μήνα) παροχές και των αντίστοιχων υποχρεώσεων των ΝΠΔΔ, η οποία είναι απαραίτητη για την προστασία της περιουσίας και της οικονομικής κατάστασης αυτών, στην οποία συμβάλλουν οι φορολογούμενοι πολίτες με την καταβολή φόρων. Έτσι, κρίθηκε ότι η διάταξη του άρ. 48 παρ. 3 (παρόμοια με εκείνη της παρ. 3 του άρ.90 του νόμου για το δημόσιο λογιστικό) δεν αντίκειται στην κατά το άρ. 4 παρ.1 του Συντάγματος αρχή της ισότητας. Επομένως, η αμφισβήτηση που ανέκυψε σε σχέση με την ουσιαστική συνταγματικότητα της διατάξεως του άρ. 48 παρ.3 από την έκδοση της αντίθετης, προς τα κριθέντα στο επίμαχο αυτό ζήτημα με τις αποφάσεις ΑΠ 31,

¹⁰ Αντώνιος Μανιάτης, ο εκσυγχρονισμός του Δημοσίου Λογιστικού, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

1491,1560 και 1561/2007, αποφάσεως Σ.Ε. 3654/2008, πρέπει να αρθεί με την υιοθέτηση των κριθέντων από τον Άρειο Πάγο.

Κατά την άποψη όμως της μειοψηφίας, η θέσπιση ειδικής βραχυπρόθεσμης διετούς παραγραφής, με την οποία περιορίζονται ειδικά το δικαίωμα των υπαλλήλων των ΝΠΔΔ να διεκδικήσουν, αναδρομικά, ποσά λόγω καθυστερούμενων αποδοχών ή άλλων απολαβών ή αποζημιώσεων από αδικαιολόγητο πλουτισμό, αντίκειται στο άρ.4 παρ.1 του Συντάγματος, που καθιερώνει την αρχή της ισότητας. Ο λόγος είναι ότι η επίμαχη προθεσμία είναι μικρότερη από το χρόνο παραγραφής (πενταετία) που προβλέπεται αφενός από την παρ.1 του ιδίου άρ.48 του ΝΔ 496/1974 για όλες τις άλλες χρηματικές αξιώσεις κατά των ΝΠΔΔ αφετέρου από το άρ.44 του διατάγματος για τις χρηματικές αξιώσεις του ΝΠΔΔ κατά τρίτων. Δεν δικαιολογείται η θέσπιση βραχείας διετούς παραγραφής για λόγους γενικότερου δημοσίου συμφέροντος και, ειδικότερα, προς το σκοπό της ταχείας εκκαθάρισεως των σχετικών με τις αποδοχές των υπαλλήλων τους αξιώσεων και των αντίστοιχων υποχρεώσεων των ΝΠΔΔ η οποία είναι απαραίτητη για την προστασία της περιουσίας τους. Τούτο ισχύει διότι η θέσπιση της βραχυπρόθεσμης παραγραφής αφορά μόνο στις προαναφερθείσες αξιώσεις των υπαλλήλων αυτών των νομικών προσώπων, ενώ για όλες τις άλλες αξιώσεις κατά αυτών των προσώπων ο χρόνος παραγραφής είναι πενταετής. Και αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το ταμειακό συμφέρον του ΝΠΔΔ δεν μπορεί να εξομοιωθεί με το δημόσιο ή γενικό συμφέρον και δεν είναι δυνατόν, επομένως, να δικαιολογήσει τη θέσπιση διατάξεως που καθιερώνει ειδική βραχυπρόθεσμη παραγραφή, κατ' εξαίρεση από το γενικότερα ισχύοντα κανόνα μακροπρόθεσμης παραγραφής, για ορισμένη και συγκεκριμένη μόνο κατηγορία απαιτήσεων έναντι των ΝΠΔΔ. Έτσι η γνώμη αυτή καταλήγει στην πενταετή, αντί της διετούς, παραγραφή, με παραβολή στην απόφαση 1/2005 του Ειδικού Δικαστηρίου του άρ.88 παρ.2 του Συντάγματος. Τέλος, κατά την ίδια γνώμη, παρά το γεγονός ότι η διάταξη που θεσπίζει την παραγραφή είναι ουσιαστικού (όχι δικονομικού) περιεχομένου, η καθιέρωση πάντως με αυτή βραχύτερου χρόνου για την παραγραφή των αξιώσεων των υπαλλήλων των ΝΠΔΔ, όταν αυτοί ζητούν καθυστερούμενες αποδοχές ή άλλης πάσης φύσεως απολαβές (διετία), από το θεσπισμένο χρόνο μέσα στο οποίο κατά νόμο παραγράφονται οι απαιτήσεις των

ΝΠΔΔ όταν αυτά πλέον ζητούν από τους υπαλλήλους αυτούς την επιστροφή αποδοχών τους ως αχρεωστήτως καταβληθεισών σε αυτούς (πενταετία, κατά το άρ.44 του ιδίου νομοθετήματος) έχει άμεση δυσμενή επίπτωση στην εκ μέρους των υπαλλήλων αυτών δυνατότητα δικαστικής διεκδίκησης των απολαβών τους και οδηγεί έμμεσα σε ανεπίτρεπτη παραβίαση της δικονομικής ισότητας των διαδίκων, δηλαδή του ΝΠΔΔ και των υπαλλήλων του.

Η νεότερη νομολογία των εθνικών δικαστηρίων αντιμάχεται τη συλλογιστική αυτή. Ενδεικτικά , η απόφαση ΑΠ 372/2010 υπολαμβάνει ότι η διετής παραγραφή δεν αντιτίθεται στις διατάξεις του άρ.1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ που επιβάλλουν το σεβασμό της περιουσίας του προσώπου. Σε αυτή περιλαμβάνονται όχι μόνο τα από το άρ. 17 του Συντάγματος προστατευόμενα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα περιουσιακής φύσεως δικαιώματα και τα νομίμως κεκτημένα οικονομικά συμφέροντα, άρα και τα περιουσιακά ενοχικά δικαιώματα και ειδικότερα οι περιουσιακού χαρακτήρα απαιτήσεις. Συνεπώς , περικλείονται και τα περιουσιακά ενοχικά δικαιώματα και ειδικότερα οι περιουσιακού χαρακτήρα απαιτήσεις, είτε αναγνωρισμένες με δικαστική ή διαιτητική απόφαση είτε απλώς γεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία, με βάση το ισχύον πριν από την προσφυγή στο δικαστήριο νομοθετικό καθεστώς, ότι μπορούν να ικανοποιηθούν δικαστικά. Ως λόγος προβάλλεται ότι οι διατάξεις αυτές εμποδίζουν το νομοθέτη να καταργεί και ενοχικά ακόμα δικαιώματα και όχι να θεσπίζει κανόνες που καθορίζουν διαφορετικά, κατά περίπτωση, χρόνο παραγραφής των αξιώσεων που θα γεννηθούν μετά την έναρξη της ισχύος τους. Εξάλλου και από τη διάταξη του άρ.1 παρ.2 του Πρωτοκόλλου προκύπτει ότι και αυτό αναγνωρίζει ευθέως το δικαίωμα κάθε Κράτους να θεσπίζει νόμους αν το κρίνει αναγκαίο, για την διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος, επομένως και να θέτει νόμιμους περιορισμούς στην ικανοποίηση των αξιώσεων των πολιτών, όπως είναι η άσκηση των αξιώσεων τους μέσα σε ορισμένο χρόνο προς διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος στην έννοια του οποίου εμπίπτει, κατά τα προεκτεθέντα , και η προστασία της περιουσίας του Δήμου και των ΟΤΑ.

Πιστεύω πολλοί είναι αυτοί που διαφωνούν με την διαπίστωση των εθνικών δικαστηρίων ότι η απόφαση ΑΠ 372/2010, που υπολαμβάνεται ότι η διετής

παραγραφή δεν αντιτίθεται στις διατάξεις του ΕΣΔΑ, προβάλλοντας μάλιστα, διατάξεις του ιδίου του πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ ως επιχειρήματα.

Η άγνοια όμως των πολιτών για τα δικαιώματά τους και πιο συγκεκριμένα για τους τρόπους διεκδίκησης των χρηματικών τους αξιώσεων κατά του δημοσίου, ευνοεί το κλίμα για την θέσπιση νόμων που μεροληπτούν υπέρ του δημοσίου.

Οπότε ο δημόσιος υπάλληλος καλείται να ενημερωθεί για την επικρατούσα κατάσταση, να έχει υπόψιν του τις βασικές διατάξεις του Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και να γνωρίζει ότι μπορεί να καταφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, για να υποχρεώσει το Δημόσιο να του καταβάλλει τα δεδουλευμένα. Επίσης οι πολίτες αγνοούν την περίπτωση παραγραφής των απαιτήσεών τους «εν επιδικία» χωρίς δηλαδή να συζητηθεί η υπόθεση τους ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου.

Το αξιοσημείωτο της κατάστασης, της εύνοιας δηλαδή του Δημοσίου από τους νόμους, που συνεπάγεται την άδικη μεταχείριση των πολιτών, μπορεί μόνο βραχυπρόθεσμα να ωφελήσει το κράτος. Μακροπρόθεσμα εφόσον κατανοήσουν οι πολίτες πως τα δικαιώματά τους καταπατούνται, ένας ένας θα καταφεύγει στα ευρωπαϊκά δικαστήρια, το κράτος θα κινδυνεύσει με την επιβολή κυρώσεων πέρα από την απώλεια γοήτρου στην ένωση.

Άρα είναι επιτακτική η ανάγκη τα άρθρα περί παραγραφής να εξεταστούν, έχοντας ως γνώμονα το κοινό μακροπρόθεσμο συμφέρον του κράτους και των πολιτών της.

ii. Αρχή της ισότητας



Αρχή της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος). Καθιερώνεται η ισότητα των Ελλήνων ενώπιον του νόμου αλλά και η ισότητα του νόμου απέναντι σε αυτούς. Η αρχή αυτή δεσμεύει και το νομοθέτη ο οποίος στη ρύθμιση ουσιωδώς ομοίων πραγμάτων, σχέσεων ή καταστάσεων και κατηγοριών προσώπων δεν μπορεί να νομοθετεί με τρόπο που κάνει διαφορετική τη μεταχείρισή τους με διακρίσεις ή εξαιρέσεις, εκτός αν η διαφορετική ρύθμιση δεν είναι αυθαίρετη, αλλά επιβάλλεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημόσιου συμφέροντος την ύπαρξη των οποίων ελέγχουν τα δικαστήρια. Επομένως, αν γίνει με νόμο δικαιολογημένα ειδική ρύθμιση για ορισμένη κατηγορία προσώπων και αποκλειστικά από τη ρύθμιση αυτή κατά αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση, άλλη κατηγορία προσώπων, για την οποία συντρέχει ο ίδιος λόγος, που δικαιολογεί την ειδική εκείνη μεταχείριση, η διάταξη που εισάγει τη δυσμενή αυτή διάκριση είναι ανίσχυρη, ως αντισυνταγματική

Το άρθρο 4 παρ 1 του ισχύοντος

Συντάγματος, που ορίζει ότι “Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου” καθιερώνει, όχι μόνο την ισότητα των Ελλήνων ενώ-

πύον του νόμου, αλλά και την ισότητα του νόμου απέναντι σ' αυτούς.

Ακόμη, σύμφωνα με το συνθήκη για την ευρωπαϊκή ένωση, η Ένωση βασίζεται σε αξίες, όπως η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, το κράτος δικαίου, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Αυτές οι αξίες αποτελούν τη βάση και την προϋπόθεση ύπαρξης της ΕΕ, είναι κοινές για τα κράτη μέλη, σε μια κοινωνία πολυφωνίας, ανοχής, αλληλεγγύης, δικαιοσύνης και απαγόρευσης των διακρίσεων. Το γεγονός ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ισότητα συμπεριλαμβάνονται στις αξίες της Ένωσης είναι πολύ σημαντικό, διότι αφενός δημιουργείται μια ισχυρή νομική βάση για την ουσιαστική προστασία τους, αφετέρου τίθενται οι βάσεις για μια κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα.

Συμπέρασμα

Θεωρώ την εκχώρηση απαιτήσεων ως μέθοδο επίλυσης και αντιμετώπισης οικονομικής στενότητας, αποτελεσματική, αφού ο σκοπός, που είναι η ενίσχυση της ρευστότητας, επιτυγχάνεται.

Όσον όμως αφορά στην αντιμετώπιση του οφειλέτη και την ενημέρωση που λαμβάνει για την πραγματοποίηση της εκχώρησης με μία απλή αναγγελία, Διευκολύνει την περάτωση των έργων αφού τα χρήματα καταβάλλονται πολύ νωρίτερα χρονικά και το Δημόσιο(οφειλέτης) έχει να κάνει με τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι αμείλικτα στη καθυστέρηση καταθέσεων.

Η αύξηση του χρόνου παραγραφής των αξιώσεων κατά του δημοσίου και ο συμψηφισμός του χρόνου παραγραφής απαιτήσεων κατά και υπέρ του δημοσίου, θα έχει ως αποτέλεσμα, την δίκαιη μεταχείριση δημοσίου και ιδιώτη, βάζει τέλος στην εύνοια που γνωρίζει το δημόσιο στις συμβάσεις του με τρίτους. Ακόμη θεωρώ, ο συμψηφισμός διορθώνει το,εάν όχι αντισυνταγματικό, τουλάχιστον άδικο, χαρακτήρα που εμφανίζουν ορισμένα άρθρα περί παραγραφής.

Το κράτος είναι άκρως προνομιούχο γενικότερα, πόσο μάλλον σε ότι αφορά στην παραγραφή των αξιώσεων κατά του. Ο χρόνος που ορίζει είναι αδιαμφισβήτητα ελάχιστος. Την ίδια στιγμή που τα χρέη προς το δημόσιο υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή. Διαπιστώνουμε λοιπόν πως σε αρκετά άρθρα ο νόμος μεροληπτεί υπέρ του κράτους, με αποτέλεσμα να επικρατεί κλίμα απογοήτευσης και έλλειψης εμπιστοσύνης των υπόλοιπων φορέων προς το δημόσιο. Σαφώς και το κλίμα αυτό δεν εξυπηρετεί κανέναν, μάλιστα σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση διαμορφώνει μια κατάσταση απογοητευτική και καθ' όλα δυσοίωνη.

Εν κατακλείδι, Κάποιος εύλογα θα διαφωνούσε παραθέτοντας επιχειρήματα του τύπου, το ταμείο του κράτους χρίζει ιδιαίτερης μεταχείρισης αφού δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απειλείται η ρευστότητα του.

Όμως παρά τους ευνοϊκούς για το κράτος νόμους, βρίσκεται υπό βαριά κρίση. Θεωρώ πως πέραν της αδιαμφισβήτητα κακής διαχείρισης των οικονομικών πόρων που έφτασαν το κράτος και την οικονομία στην σημερινή τους κατάσταση, ευθύνονται σίγουρα και τα άρθρα που μεροληπτούν υπέρ του κράτους, ενισχύοντας την πεποίθηση των ανώτατων και όχι μόνο δημοσίων υπαλλήλων, πως το κράτος είναι κάποιου είδους “θηρίο” που όσο και αν το “πληγώσουν” εκείνο πάντα θα μπορεί να ανταπεξέρχεται, αφού το ευνοούν οι νόμοι. Δίχως να εξετάζεται κατα πόσο είναι “δίκαιοι” οι συγκεκριμένοι νόμοι και σημαντικότερο κατα πόσο εφαρμόζονται.

Η αίσθηση των Ιδιωτών, είτε είναι δημόσιοι υπάλληλοι είτε είναι ιδιωτικοί ότι, απασχολούνται, επιχειρούν ή επενδύουν σε δίκαια αγορά που δεν μεροληπτεί υπέρ κανενός, μόνο θετικές συνέπειες θα είχε. Οι Ιδιώτες θα πορεύονταν σε μια αγορά ελκυστική δίχως σκληρά φορολογικά μέτρα και παραλόγως σύντομες χρονικά παραγραφές. Μια αγορά που προσφέρεται για επενδύσεις και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Αντί όμως να ονειρευόμαστε μια τέτοια αγορά εργασίας, καλούνται όλοι να αναλάβουν τις ευθύνες τους και το δημόσιο να αναγεννηθεί από τις στάχτες του. Οι συνεντευξιαζόμενοι αναφέρουν προτάσεις που θα μπορούσαν να επιφέρουν ευνοϊκότερες συνθήκες στους κλάδους τους, με τις οποίες συμφωνώ και ο ίδιος. Ο κ. Καλούσος για τον κλάδο των εργοληπτών επισημαίνει πως είναι ευνόητο για τον καθένα μας το τι πρέπει να γίνει. Δωρεάν σεμινάρια και δικαίωμα εργασίας για τους νέους μηχανικούς από το ταμείο τους (ΤΣΜΕΔΕ) το οποίο απομειζεί από κάθε κατασκευασμένο Δημόσιο ή ιδιωτικό έργο των μηχανικών. ο εκπρόσωπος των πιστωτικών ιδρυμάτων αναφέρει πως η ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε συνδυασμό με την εύρυθμη κρατική λειτουργία είναι παράγοντες που μπορούν να συντελέσουν στη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών σε όλους τους επιμέρους κλάδους δραστηριότητας. Ακόμη προτείνει ο κ. Βαφέας το κράτος να διαχειρίζεται μεθοδευμένα τα ποσά που είναι ελάχιστα, και να δίνει στους δήμους ποσά για έργα που είναι άμεσα απαραίτητα. Ακόμη, να είναι συνεπείς οι πολίτες στα τέλη και στα πρόστιμα ώστε να εισπράξει ο δήμος όλα όσα του αναλογούν. Ο Δήμος με τη σειρά του να ξεχρεώσει όλα όσα αξιώνουν κατά του

Δυστυχώς η οικονομική κατάσταση της χώρας είναι γνώριμη, δεν υπάρχει αισιοδοξία και το μέλλον των νέων της χώρας δυσοίωνο. Η κακή διαχείριση του προϋπολογισμού, η ύπαρξη ανομίας και η άγνοια κινδύνου θεωρώ είναι οι λόγοι της επικρατούσας κατάστασης.

:

«Η ιδέα ότι οι θεσμοί μπορούν να θεραπεύσουν τα ελαττώματα των κοινωνιών, ότι η πρόοδος των λαών είναι αποτέλεσμα της τελειοποίησης των νόμων και των κυβερνήσεων, και ότι οι κοινωνικές αλλαγές επισυμβαίνουν διαμέσου διαταγμάτων, είναι ιδέα πολύ γενικά διαδεδομένη»¹¹

¹¹ Gustave Le Bon, Ψυχολογία Των Μαζών

Συλλογή Στοιχείων

Στη προσπάθεια μου να συλλέξω πληροφορίες από τα τρία συμβαλλόμενα μέρη, δηλαδή τους εργοληπτικούς φορείς, τα πιστωτικά ιδρύματα και τους δημόσιους φορείς, συνάντησα μια προσδοκώμενη πολιτική απόκρυψη στοιχείων. Στους δήμους αν και εξυπηρετήθηκα με προθυμία και ευγένεια που ομολογώ δεν περίμενα, όντας επηρεασμένος από τα όσα λέγονται (και έχω ζήσει προηγουμένως) για τις δημόσιες υπηρεσίες. Παρόλα αυτά με παράπεμψαν από αρμόδιους σε ποιο αρμόδιους.

Σε μία συζήτηση που είχα με τον Γενικό Γραμματέα κ. Γεώργιο Καρβέλα μου αποκάλυψε πως θεωρεί και ο ίδιος τον χρόνο παραγραφής των απαιτήσεων κατά του δημοσίου ελάχιστος, ακόμη πρόσθεσε πως τη στιγμή που ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων κατά των πολιτών σε απαιτήσεις του δημοσίου έχει την χαώδης αυτή διαφορά. Ο κ. Γεώργιος Καρβέλας τυχαίνει να είναι και μηχανικός. Οπότε ήταν σε θέση να γνωρίζει και να με ενημερώσει για την στασιμότητα που διαπιστώνεται στα δημόσια έργα αφού δεν υπάρχει κεφάλαιο. Τη δύσκολη αυτή οικονομική περίοδο που διανύουμε. Θέλω να ευχαριστήσω τον κ. Γεώργιο Καρβέλα που ήταν ιδιαιτέρως εξυπηρετικός, ευγενικός και με παρέπεμψε στον αντιδήμαρχο οικονομικών, κ. Βαφέα Παναγιώτη.

Όσο αφορά τώρα στα πιστωτικά ιδρύματα πέρασα από όλες της γνωστές τράπεζες, η εχεμύθεια που τις διέκρινε ήταν τέτοια, που αναγκάστηκα να προσαρμόσω το ερωτηματολόγιο μου σε ποιο ανώδυνο ύφος. Επειδή όμως τα πιστωτικά ιδρύματα διαπραγματεύονται οικονομικά στοιχεία το θεώρησα λογικό, αφού οι περισσότεροι αρμόδιοι τα εκάστοτε πιστωτικά Ιδρύματα, απέφευγαν τη φωτογράφιση αφερέγγυων μεν, πελάτες τους δε, δήμων.

Η υπόθεση των αναδόχων έργων είχε ως έξεις, διαπίστωση μία επιφυλακτικότητα στην αντιμετώπιση του ερωτηματολογίου. Παρόλα αυτά εντελή κατάφερα να αποσπάσω τις απαντήσεις που ήθελα αφού κατέφυγα και στη ΣΑΤΕ δυτικής Ελλάδος που εδρεύει στη Πλατεία Γεωργίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ Μανιάτης Αντώνιος Π, Δημόσιο Λογιστικό
- ✓ Άλκης Ν.Αναγνωστόπουλος, Εμπορικό Δίκαιο
- ✓ Ιωάννης Ελ. Κοϊμτζόγλου, Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου
- ✓ <http://www.capital.gr>
- ✓ <http://www.xkarampagias.gr>
- ✓ Γέροντας, Δημοσιονομικό Δίκαιο, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθηνά – Κομοτηνή 2005
- ✓ Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα Β', Εκδόσεις Αντ. Ν. . Σάκκουλα Αθηνά – Κομοτηνή 1991
- ✓ Εμμ. Γιαννακάκης, Η διακοπή της παραγραφής στο Αστικό, Ναυτικό και Δημόσιο Δίκαιο, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθηνά – Κομοτηνή 2010
- ✓ Μανιάτης , Αναζήτηση πειθαρχικών ευθυνών σε υπόθεση εκχώρησης απαιτήσεων κατά Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ΕΕΝ 2006, σσ. 604-606
- ✓ Μανιάτης , Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Στρατιωτικοί Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθηνά – Κομοτηνή 2010
- ✓ Μανιάτης, Η εκχώρηση αμοιβής αναδόχου δημοσίου έργου (Γνωμοδότηση), Αρμενόπουλος 2006
- ✓ Σολδάτος, Δημόσιο Λογιστικό. Κωδικοποιημένη Νομοθεσία- Ερμηνεία – Νομολογία, Εκδόσεις Μ. Δημοπούλου Θεσσαλονίκη 2001

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Συνεντεύξεις



Συνέντευξη προς εργοληπτικούς φορείς.

- **Όντας ανάδοχος έργου ποια είναι η διαδικασία για τη περάτωση ενός δημοσίου έργου. Υπάρχει συγκεκριμένη οδό που προτιμάτε, ποία είναι αυτή και γιατί τι προτιμάτε;**

Για να απαντήσω στην ερώτηση θα πρέπει να κάνω αναφορά στα όσα αναφέρονται περί πληρωμών στο νόμο εκτέλεσης ενός Δημοσίου έργου.

Μετά την υπογραφή της εργολαβικής σύμβασης μεταξύ εργοδότη(Δημόσιος οργανισμός) και αναδόχου (εργολήπτη Δημ. έργων) κατατίθεται από τον δεύτερο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου βασιζόμενο στο χρόνο που αναφέρεται στην διακήρυξη του. Μετά την επικύρωση του χρονοδιαγράμματος από τον εργοδότη ο ανάδοχος εργολήπτης επισυνάπτει συμβάσεις με

των επί μέρους εργασιών και συμφωνίες αγοράς υλικών τα οποία θα είναι απαραίτητα για την εκτέλεση του έργου και αρχίζει την κατασκευή του.

Ως αναφορά την πληρωμή του έργου η νομοθεσία των δημοσίων έργων δίνει την δυνατότητα σταδιακής πληρωμής του εργολήπτη με γνώμονα τις επιβεβαιωμένες βάσει επιμετρήσεων εργασίες. Αυτό γίνεται με την κατάθεση πιστοποιήσεων πληρωμών. Η πληρωμή από τον εργοδότη πρέπει να γίνεται βάσει νόμου περίπου σε δύο μήνες από την κατάθεση της πιστοποίησης. Αν δεν πληρωθεί ο εργολάβος μέσα στο προαναφερθέν χρονικό διάστημα ο νόμος του δίνει το δικαίωμα με αίτηση του να διακόψει το έργο και να απαιτήσει τόκους υπερημερίας των οφειλών οι οποίες θα ξεκινούν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης του και επί πλέον μία αποζημίωση 5% του κόστους του ανεκτέλεστου έργου.

Επομένως ο οικονομικός προγραμματισμός του ανάδοχου ανάγεται στην σταδιακή και εμπρόθεσμη πληρωμή των δικών του συνεργείων και υλικών βάσει των συμβάσεων και συμφωνιών που έχει επισυνάψει μέχρι την πληρωμή από τον εργοδότη.

Με βάση τα ανωτέρω προσωπικά ακολουθώ την εξής διαδικασία. Αρχίζω την κατασκευή του έργου και την συνεχίζω για χρονικό διάστημα ένα με δύο μήνες. Μέσα σε αυτό το διάστημα πληρώνω τα μεν συνεργεία μου από χρήματα δικά μου όπως πρέπει να διαθέτει κάθε εργολήπτης για δε την πληρωμή των απαραίτητων υλικών πληρώνω μέσω μεταχρονολογημένων επιταγών των τριών με πέντε μηνών.

Έτσι με αυτό τον τρόπο δεν μου είναι απαραίτητο ένα τεράστιο κεφάλαιο το οποίο αναφέρεται για την ολοκλήρωση του έργου. Φυσικά αν δεν ανταποκριθεί στην πληρωμή μου βάσει της πιστοποίησης που θα έχω καταθέσει ο Δημόσιος οργανισμός σε διάστημα δύο μηνών, αναγκάζομαι να προβώ με αίτηση μου στην διακοπή του έργου με τις απαιτήσεις που μου υπαγορεύει η νομοθεσία των Δημοσίων Έργων όπως προανέφερα. Σε αυτή την περίπτωση επειδή κάθε μηχανικός κάνει και άλλου τύπου εργασίες (άδειες ή κατασκευή ιδιωτικών έργων) βρίσκω τα απαιτούμενα χρήματα για την αποπληρωμή των επιταγών για τα υλικά μέχρι να αναγκαστεί ο Δημόσιος Οργανισμός να με πληρώσει. Αν πάλι δεν υπάρξει άλλη πηγή εσόδων που δεν μου έχει συμβεί μέχρι τώρα, υποχρεωτικά θα ακολουθήσω την οδό της δανειοδότησης μέσω τραπεζής

- **Ποια είναι η θέση σας για την εκχώρηση χρηματικών αξιώσεων κατά του Δημοσίου, εάν το έχετε επιχειρήσει στο παρελθόν και εάν θα το συνιστούσατε;**

Προσωπικά δεν θα το συνιστούσα, αλλά υπάρχουν καταστάσεις που δεν μπορείς να κάνεις χωρίς την μεσολάβηση της τράπεζας όπως άλλωστε για κάθε άλλου τύπου επιχειρήσεις. Γιατί οι τόκοι και οι υποχρεώσεις που θα υπογραφούν θα είναι αμίλητα τυπικές (ως γνωστόν).

Τυπικά αναφέρω ότι αυτό μπορεί να συμβεί λόγω κάποιων αναπόφευκτων καταστάσεων οι οποίες μπορεί να συμβούν στον οποιοδήποτε εργολήπτη. Αυτές είναι οι ακόλουθες:

3. Όταν εκκρεμούν όπως ανέφερα χρέη (επιταγές)

4. Όταν η καθυστέρηση πληρωμής του Δημόσιου οργανισμού είναι τόσο μεγάλη που δεν μπορεί πλέον να συντηρηθεί και να λειτουργήσει το τεχνικό γραφείο.

Και γενικά σε οποιαδήποτε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει άμεση ανάγκη χρημάτων (ρευστού).

- **Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο πρωταρχικός σκοπός της εκχώρησης απαιτήσεων κατά του Δημοσίου και πόσο η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τους δυνητικούς εκδοχείς; (παράδειγμα εάν είναι εφικτό).**

Για το πρώτο μέρος της ερωτήσεως έχω απαντήσει στις προηγούμενες ερωτήσεις. Για δε το δεύτερο πράγματι η κρίση έφερε την έλλειψη χρημάτων (ρευστού) και εμπιστοσύνης (ακάλυπτες επιταγές) προς τον οποιοδήποτε, επομένως για ένα εργολήπτη δημοσίων έργων προστέθηκαν επί πλέον προβλήματα βάσει των όσων έχω προαναφέρει.

- **Έχετε υπάρξει μάρτυρας παραγραφής αξιώσεων τρίτων ή δικών σας, κατά του δημοσίου; Μπορείτε να περιγράψετε την περίπτωση;**

Προσωπικά λίγο έλειψε να γίνω θύμα τέτοιας περιπτώσεως στα αρχικά μου βήματα λόγω του ότι δεν γνώριζα την πενταετή παραγραφή που ανέφερα προηγουμένως. Ευτυχώς για μένα μου το έκανε γνωστό ένας φίλος δικηγόρος. Συμπέρασμα δυστυχώς κάθε εργολήπτης Δημοσίων Έργων πρέπει γνωρίζει πολλά και πέραν του επαγγέλματος του όπως και κάθε ιδιώτης Έλληνας επαγγελματίας

- **Ποιος κατά την γνώμη σας θα έπρεπε να είναι ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων κατά του δημοσίου; Και γιατί;**

Γνωστό είναι ότι οποιοσδήποτε Έλληνας πολίτης χρωστάει και ένα ευρώ σε Δημόσιο οργανισμό του δημοπρατούν την περιουσία του όσος χρόνος και να περάσει. Αυτό γιατί να αλλάζει όταν το Δημόσιο χρωστάει στον Έλληνα πολίτη αν δεν προβεί σε δικαστικό αγώνα με τις γνωστές επί πλέον επιβαρύνσεις;

- **Τώρα με την οικονομική κατάσταση που επικρατεί τι έχει αλλάξει στην διαδικασία εκχώρησης;**

Πρωταρχικά δεν υπάρχουν Δημόσια Έργα ή υπάρχουν τόσο ελάχιστα που πάει το επάγγελμα του εργολήπτη Δημοσίων Έργων να εκλείψει όπως και του οποιουδήποτε ελεύθερου επαγγελματία. Φυσικό είναι για τον καθένα μας η ανάγκη για αναζήτηση χρημάτων έχει γίνει απαραίτητη αλλά δυστυχώς και οι τράπεζες πλέον δεν δανειοδοτούν.

- **Είναι κοινό μυστικό πως πολλοί ανάδοχοι έργων, αφού λάβουν απο τη τράπεζα το δάνειο για την περάτωση του έργου, χρησιμοποιούν αναποτελεσματικά τους πόρους αυτούς. Υπάρχει συγκεκριμένη εγκύκλιος για τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν, αν ναι, σε ποιο βαθμό χρησιμοποιείτε;**

Αυτό θυμίζει ανέκδοτο. Προσωπικά δεν γνωρίζω καμία τράπεζα να δανειοδοτεί αν δεν σε δέσει κοινώς χειροπόδαρα. Αν έχει γίνει κάτι τέτοιο είναι από τα συνηθισμένα συχνά για το Ελληνικό κράτος αποκαλούμενα «σκάνδαλα» με την εμπλοκή πολλών προσώπων.

- **Εσείς ως ανάδοχος έργου γνωρίζεται τα δικαιώματά σας όσον αφορά στις παραγραφές των αξιώσεών σας και στην εκχώρηση των απαιτήσεών σας; Θεωρείται ότι όλοι στο κλάδο είναι πλήρως ενήμεροι για τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους;**

Ελάχιστοι ή κανένας εργολήπτης Δημοσίων Έργων δεν γνωρίζει όλα τα προαναφερθέντα, απλά βαδίζει βάσει του ρητού «αν δεν πάθεις δεν θα μάθεις». εκτός και είσαι τυχερός και τον πληροφορήσει κάποιος συνάδελφος όπως στην περίπτωση την δική μου.

- **Έχετε να προτείνετε κάτι ώστε να είναι ευνοϊκότερες οι συνθήκες στο κλάδο σας;**

Θα μπορούσα να προτείνω πολλά πράγματα. Αλλά

πιστεύω ότι αναφέροντας το τι συμβαίνει στον κάθε ιδιώτη Έλληνα επαγγελματία (μηχανικό) νομίζω θα περικλείει το νόημα της απάντησης μου. Ο κάθε πτυχιούχος Μηχανικός ως γνωστό έχει γενικές τεχνικές γνώσεις. Αυτός ο Μηχανικός μετά την παρέλευση τριών χρόνων έχει το δικαίωμα να εγγραφεί στα μητρώα των εργοληπτών Δημοσίων Έργων και να εξασκήσει το επάγγελμα. Αυτό που συνήθως συμβαίνει ο νέος μηχανικός έχει πενιχρά εισοδήματα ή και καθόλου λόγω του ότι όλες οι επιχειρήσεις απαιτούν πολυετή πείρα από αυτόν. Έτσι αναγκάζεται να πάει σε κάποιο τεχνικό γραφείο συνήθως χωρίς μισθό για να λάβει κάποιες τεχνικές γνώσεις και σιγά-σιγά παράγοντας κάποιο έργο να αρχίζει «να πληρώνεται». Επομένως από πού να λάβει αυτός ο κατατρεγμένος μηχανικός αυτές τις νομικές και λογιστικές γνώσεις ούτως ώστε να μη γίνει τεχνικό πειραματόζωο του Δημοσίου. Το τι μπορούσε να γίνει είναι ευνόητο για τον καθένα μας. Δωρεάν σεμινάρια και δικαίωμα εργασίας για τους νέους μηχανικούς από το ταμείο τους (ΤΣΜΕΔΕ) το οποίο απομειζεί από κάθε κατασκευασμένο Δημόσιο ή ιδιωτικό έργο των μηχανικών.

Συνέντευξη-Προς πιστωτικά ιδρύματα

- **Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούν οι ανάδοχοι έργων και δυνητικοί εκχωρητές για να λάβετε χρέη εκδοχέα;**

Οι ανάδοχοι έργων πρέπει να πληρούν προϋποθέσεις Υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας. Η τράπεζα πληροφορείται σχετικά με το πιστωτικό κίνδυνο που εμπεριέχει η δανειοδότηση των αναδόχων έργων.

Απόρροια του ελέγχου τις πιστοληπτικής ικανότητας, προσδοκούν να είναι το καθαρό πιστωτικό παρελθόν των δυνητικών δανειοληπτών. Τέλος πρέπει ο δανειζόμενος να διαθέτει την ίδια συμμετοχή όπως αυτή προβλέπεται στον προϋπολογισμό της επένδυσης στην οποία προβαίνουν.

- **Γενικότερα ποια σειρά ακολουθιών εφαρμόζεται σαν τράπεζα και σε ποιο σημείο διαφέρει η δική σας τράπεζα απο τα υπόλοιπα πιστωτικά ιδρύματα;**

Στο δεύτερο σκέλος της ερώτησης δηλαδή “σε ποιο σημείο διαφέρει η δική σας τράπεζα απο τα υπόλοιπα πιστωτικά ιδρύματα”. Απέφυγαν διακριτικά να μου απαντήσουν και αρκέστηκε η Εθνική Τράπεζα να επικεντρωθεί στα παρακάτω.

Η ακολουθία ενεργειών για την διαδικασία της εκχώρησης έχει ως εξείς : αρχικά, απαιτείται η αίτηση του στη συνέχεια ο έλεγχος της πιστοληπτικής ικανότητας, η αξιολόγηση οικονομικών στοιχείων έπεται και εν κατακλείδι αξιολογείται η βιωσιμότητα της επένδυσης.

- **Οι δήμοι είναι φερέγγυοι; Στέκονται στο ύψος των περιστάσεων; στο παρελθόν έχετε αντιμετωπίσει περιπτώσεις παραγραφής των απαιτήσεών σας;**

Στα πλαίσια της διατήρησης των πληροφοριών που αφορά στους πελάτες μακριά από τρίτους, ήταν αναμενόμενη η απάντηση: “Μέχρι στιγμής σε μεγάλο ποσοστό τα Ν.Π.Δ.Δ. είναι συνεπή στην τήρηση των ανειλημμένων υποχρεώσεων τους”

- **Λόγο των δυσμενών οικονομικών συνθηκών, έχετε σίγουρα αλλάξει τη πολιτική αντιμετώπισης στις εκδώσεις δανείων και στις εκχωρήσεις. Είστε σε θέση να τις κοινοποιήσετε;**

Είναι πολύ πιο αυστηρά τα κριτήρια για τη χρηματοδότηση τόσο των φυσικών όσο και των νομικών προσώπων. Οι κύριοι παράγοντες για τη θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης δανείων είναι η προσδοκίες σχετικά με τη γενικότερη οικονομική δραστηριότητα και οι προοπτικές που αφορούν τη δεδομένη στιγμή στο κλάδο των δημοσίων έργων.

- **Έχετε να προτείνετε κάτι ώστε να είναι ευνοϊκότερες οι συνθήκες στο κλάδο σας;**

Οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στην αγορά έχουν αναπόφευκτα επηρεάσει και τον τραπεζικό κλάδο. Η ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε συνδυασμό με την εύρυθμη κρατική λειτουργία είναι παράγοντες που μπορούν να συντελέσουν στη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών σε όλους τους επιμέρους κλάδους δραστηριότητας.

5.3. Συνέντευξη προς τους δημόσιους φορείς

- **Πώς αντιμετωπίζει ο δήμος την εκχώρηση, την επικροτεί; Ή της είναι αδιάφορη;**

Ο δήμος κρατά αδιάφορη στάση και θα έμπαινε στην διαδικασία εκχώρησης υπό προϋποθέσεις : Να μην γίνεται η εκχώρηση καταχρηστική απέναντι στους

πολίτες που έχουν θέματα οφειλών προς το δήμο.
Δηλαδή να μην εκμεταλλεύονται τα πιστωτικά ιδρύματα τους πολίτες δίνοντας τους λιγότερα ποσά από αυτά που τους αναλογούν ή στην αντίθετη περίπτωση ξεχρεώνοντας τον δήμο, τα πιστωτικά ιδρύματα να βαραίνουν των εκάστοτε ιδιώτη με το αρχικό κεφάλαιο αλλά και πρόσθετο δυσβάσταχτο τόκο.

Στις εκχωρήσεις που αφορούν αποκλειστικά σε αναδόχους έργων, ο δήμος δεν τίθεται ανοιχτά υπέρ κάποιας προτιμήσεις αλλά σημειώνει τα χαρακτηριστικά και συνέπειες σε περίπτωση που πραγματοποιείται εκχώρηση.

Αναλυτικότερα, με α την αναδοχή ενός έργου εάν ο εργολάβος είναι ασυνεπής στα όσα ορίζει η σύμβαση σε περίπτωση που δεν έχει προηγηθεί εκχώρηση σε κάποιο πιστωτικό ίδρυμα και συνεπάγεται, δεν έχει πληρωθεί ακόμη, τότε το δημόσιο έχει το πάνω χέρι. Όντας εργοδότης το δημόσιο ,μπορεί να καθυστερήσει την χρηματοδότηση του έργου, μέχρις ότου ο εργολάβος μεταβάλλει τον ασυνεπή χαρακτήρα του έργου.

Στη δε περίπτωση που έχει προηγηθεί εκχώρηση και είναι ασυνεπής ο ανάδοχος έργου, ο δήμος δεν μπορεί να τον επιπλήξει, τουλάχιστον θέτοντας την αμοιβή για το έργο σε κίνδυνο. Ο δήμος οφείλει να αποπληρώσει την τράπεζα με την αναγγελία της εκχώρησης. Βέβαια στις συμβάσεις μπαίνουν και ρήτρες που εξασφαλίζουν τα συμφέροντα και των δύο πλευρών (δήμοι – ανάδοχοι έργων).

Εάν πρέπει να ταχθεί υπέρ η κατά των εκχωρήσεων , ο κ. Βαφέας, αντιδήμαρχος οικονομικών, διευκρίνισε πως ο δήμος ακολουθεί την πολιτική υπογραφής ανεκχώρητων συμβάσεων με ελάχιστες εξαιρέσεις. Ο δήμος καταφεύγει στη υπογραφή εκχωρητών συμβάσεων, στη περίπτωση που τα κονδύλια προορίζονται ονομαστικά για το έργο , τέτοια αναπτυξιακά προγράμματα είναι και ο Θησέας. Οι εξαιρέσεις αυτές αφορούν σε φερέγγυους εργολάβους, των οποίων η φερεγγυότητα διαπιστώνεται μέσω αυστηρών κριτηρίων. Τονίζει ο κ. Βαφέας πως τα πιστωτικά ιδρύματα δεν εξετάζουν, προφανώς, την τεχνική αρτιότητα των έργων αλλά μόνο την οικονομική τους εξασφάλιση, γιαυτό και ο δήμος οφείλει να διασφαλίσει τα συμφέροντα του.

- **Εάν ο χρόνος παραγραφής που ορίζει το δημόσιο για τις απαιτήσεις των τρίτων είναι ελάχιστος; Οι απαιτήσεις του δημοσίου τι χρόνο**

παραγραφής έχουν; Είναι δικαιολογημένη αυτή η διαφορά;

Στο θέμα των παραγραφών ο κ. Βαφέας θεωρεί την αισθητή διαφορά στο χρόνο παραγραφής δημοσίων απαιτήσεων σε σχέση με το χρόνο παραγραφής ιδιωτικών απαιτήσεων, τυπική και πρακτικά ασήμαντη και επιχειρηματολογεί. Σημειώνει πως σε περίπτωσης ολοκληρωμένων έργων, συνεπής προμηθευτών και γενικότερα άρθια τηρούμενων συμβάσεων, ο δικαιούχος μπορεί να εξασφαλίσει την αμοιβή του μέσω της δικαστικής οδού. Στη χρονική διάρκεια που μεσολαβή μέχρι την δικαίωση των δικαιούχων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παραγραφή.

Συμπληρώνει ο αντιδήμαρχος χαριτολογώντας ότι τα δικαστήρια δε μεροληπτούν σε καμία περίπτωση υπέρ του δήμου αλλά 99% των περιπτώσεων βάλλεται κατά των δημοσίων συμφερόντων.

• Η κρίση που αντιμετωπίζουμε χρεώνεται στην Πολιτεία και κατ επέκταση και στους δήμους, υπάρχει περίπτωση οι δήμοι να ωθούν τις απαιτήσεις προς παραγραφή με επιτηδευμένη γραφειοκρατία;

Σε καμιά των περιπτώσεων δεν ωθούν απαιτήσεις τρίτων προς παραγραφή με επιτηδευμένη γραφειοκρατία, λέει ο κ. Βαφέας, αφού από την στιγμή που δεν ικανοποιείται το ένταλμα αποπληρωμής των εργολάβων, με υπαιτιότητα του δήμου (γιατί δεν υπάρχει ρευστότητα) τότε δεν παρέρχεται παραγραφή.

Γενικότερα όσο είναι ενεργό το ενδιαφέρον του ιδιώτη για κατάθεση των χρημάτων που δικαιούται δεν παρέχεται παραγραφή. Η παραγραφή επέρχεται μόνο εφόσον στην σύμβαση υπάρχουν κάποια κενά, όταν δεν υπάρχει απόφαση δημοτικού συμβουλίου για την καταβολή χρημάτων και γενικότερα όσο είναι υπό αμφισβήτηση η αξίωση του ιδιώτη κατά του δημοσίου. Ακόμη άλλες περιπτώσεις παραγραφής είναι όταν ο ιδιώτης αμελήσει να απαιτήσει την αποπληρωμή του και όταν οι σχέσεις δήμου-ιδιώτη ξεφύγει από τα αυστηρά (πλέον) όρια της νόμιμης διαδικασίας και δεν εντάλματοποιούνται οι απαιτήσεις των ιδιωτών για να φτάσουν στο ταμείο, εάν δεν κινήσει διαδικασίες δικαίωσης του ο ίδιος ο ιδιώτης. Γενικό συμπέρασμα; Δεν είναι πολλές οι περιπτώσεις παραγραφών.

- **Σε ποιο βαθμό έχουν μειωθεί τα δημόσια έργα;
Για πόσα έργα μένουν απλήρωτα τα πιστωτικά
ιδρύματα;**

Το 2011 δεν υπήρξε κανένα καινούριο δημόσιο έργο στη Πάτρα, το 2012 που διανύουμε κινείται στα ίδια πλαίσια και θα πραγματοποιηθούν έργα μόνο στη περίπτωση που ο δήμος δεχθεί κονδύλια από την ευρωπαϊκή ένωση. Από χρηματοδότηση του κράτους και πόρους του δήμου δεν προβλέπεται κανένα έργο. Λέγοντας έργο δεν αναφέρεται ο κ. Βαφέας σε κάτι αξιοσημείωτο και όχι πλατείες .

Μία εκχώρηση έχει πραγματοποιηθεί στο δήμο Πατρέων τα τελευταία χρόνια, για την ασφαλιτόστρωση η οποία πραγματοποιήθηκε από την προηγούμενη δημοτική αρχή. Μετά το πέρας τριών χρόνων ,σημειώνει ο κύριος Βαφέας ,και ενώ υποτίθεται η ποιότητα της ασφάλτου ήταν εξαιρετική, τα αποτελέσματα δεν ήταν. Στην προκείμενη φάση ο δήμος καλείτε να αποπληρώσει την τράπεζα για ένα έργο για το οποίο δεν έμεινε ικανοποιημένο.

- **Έχετε να προτείνετε κάτι ώστε να είναι ευνοϊκότερες οι συνθήκες στο κλάδο σας;**

Ο Δήμος δεν είναι σε θέση να προτείνει λύσης αφού το κατεξοχήν πρόβλημα είναι οικονομικό. Άρα θα μπορούσε να απευθυνθεί στο κράτος και την Ευρώπη για περισσότερα κονδύλια. Όσον αφορά στη κακοδιαχείριση που σίγουρα υπήρχε στο παρελθόν, είτε με την μορφή περιττών έργων, είτε με την έλλειψη έλεγχου αλλά γενικότερα με τη άγνοια της έννοιας, σπατάλη. Πλέον ο έλεγχος είναι τόσο αυστηρός που θέλοντας και μη οι δημόσιοι υπάλληλοι συμμορφώνονται.

Ο κύριος Βαφέας προτείνει το κράτος να διαχειρίζεται μεθοδευμένα τα ποσά που είναι ελάχιστα, και να δίνει στους δήμους ποσά για έργα που είναι άμεσα απαραίτητα. Ακόμη, να είναι συνεπείς οι πολίτες στα τέλη και στα πρόστιμα ώστε να εισπράξει ο δήμος όλα όσα του αναλογούν. Ο Δήμος με τη σειρά του να ξεχρεώσει όλα όσα αξιώνουν κατά του.

Τέλος μας ενημερώνει ο κύριος βαφέας πως με την ένταξη των γύρο δήμων στο δήμο Πατρέων , ο δήμος Πατρέων ανέλαβε και τα χρέη τους.

Περίπτωση παραγραφής

Στη συνέχεια παρατίθεται πρακτικά η εφαρμογή των άρθρων περί παραγραφής, στη παρακάτω απόφαση, δυαδικές πλευρές είναι φυσικό πρόσωπο το οποίο δεν κατονομάζεται και ο Δήμος Ωλενίας με εναγόμενη τη κοινότητα Χαϊκαλίου.

“dspatras.gr” «324/2008

(Πρόεδρος: Ευρυδίκη Μανωλοπούλου, Πρόεδρος Εφετών).

(Δικαστές: Γεράσιμος Τσουνής, Ασημίνα Υφαντή-Εισηγήτρια, Εφέτες).

(Δικηγόροι: Άγγελος Στεργιόπουλος, Γεώργιος Μάρκου).

Δήμοι. Κοινότητες. Δημοτικά ή κοινοτικά έργα που ανατέθηκαν «απευθείας» από τον πρόεδρο της κοινότητας σε εμπειροτέχνη. Η διαφορά δεν θεμελιώνεται στα άρθρα 105 και 106 ΕισΝΑΚ και η κύρια βάση της που στηρίζεται στις διατάξεις αυτές, είναι απορριπτέα ως αβάσιμη. Η αμοιβή θα καταβληθεί με βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Παραγραφή της αξίωσης για την αμοιβή πενταετής. Περιστατικά. Σημ. Δηλαδή το Εφετείο δέχεται ότι οι άκυρες συμβάσεις εκτέλεσης δημοτικών/κοινοτικών έργων με «απευθείας» ανάθεση, δεν υπάγονται στα διοικητικά δικαστήρια αλλά στα πολιτικά. Όμοια και η ΕΠ 325/2008. Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο ενάγων είναι εμπειροτεχνίτης εργολάβος δημοσίων έργων. Κατά τον μήνα Μάιο του έτους 1996, με προφορική σύμβαση που καταρτίστηκε μεταξύ αυτού και του προέδρου της εναγομένης Κοινότητας Α.Γ, του ανατέθηκε «απευθείας» η εκτέλεση των παρακάτω έργων για λογαριασμό της Κοινότητας και συγκεκριμένα:1)... και 13) η επίχωση κ.λ.π.. Έτσι, η συνολική αμοιβή του ενάγοντος για τα προαναφερθέντα έργα, τα οποία εκτέλεσε, κατά τα συμφωνηθέντα και παρέδωσε στην εναγομένη Κοινότητα περί τα τέλη του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 1996, ανέρχεται στο ποσό των 7.479.993 δραχμών.Για την εκτέλεση των έργων αυτών και την οφειλόμενη στον ενάγοντα αμοιβή, σαφής είναι η κατάθεση του μάρτυρα αποδείξεως Β.Φ. Ο εφεσίβλητος Δήμος Ωλενίας, στον οποίο υπήχθη η εναγομένη Κοινότητα Χαϊκαλίου μετά τη συνένωση των Δήμων και Κοινοτήτων, δεν επικαλείται ούτε προσκομίζει αποδεικτικά μέσα από τα οποία να

προκύπτει η μη εκτέλεση των παραπάνω έργων ή ότι ο ενάγων δεν δικαιούται την ανωτέρω αμοιβή. Από τις διευκρινίσεις που έδωσε ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου ο εκπρόσωπος του Δήμου Ωλενίας, Γ.Α διαφαίνεται ότι η μη καταβολή της αμοιβής του ενάγοντος οφείλεται περισσότερο σε τυπικούς λόγους, επειδή τα συγκεκριμένα έργα δεν ήταν καταγεγραμμένα στον προϋπολογισμό της Κοινότητας και όχι γιατί δεν εκτελέστηκαν αυτά από τον ενάγοντα. Μέχρι τον χρόνο της υπαγωγής της εναγομένης Κοινότητας στον Δήμο Ωλενίας, δεν είχε, καταβληθεί από τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτής η προαναφερθείσα αμοιβή του ενάγοντος. Η παράλειψη αυτή του νομίμου εκπροσώπου της Κοινότητας δεν είναι παράνομη, διότι η αμοιβή του ενάγοντος δεν πηγάζει από έγκυρη σύμβαση, αλλά από άκυρη, λόγω μη τηρήσεως του εγγράφου τύπου και συνεπώς η επιχειρούμενη να θεμελιωθεί στις διατάξεις των άρθρων 105 και 106 του ΕισΝΑΚ κύρια βάση της αγωγής είναι απορριπτέα ως αβάσιμη. Όμως ο ενάγων δικαιούται την εν λόγω αμοιβή του με βάση τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού (άρθρα 904 επ. ΑΚ), καθόσον η εναγομένη Κοινότητα θα κατέβαλε το ανωτέρω ποσό σε οποιοδήποτε άλλο εργολάβο ως αμοιβή για την εκτέλεση των ίδιων εργασιών με έγκυρη σύμβαση, κατά δε το ποσό αυτό η εναγομένη Κοινότητα κατέστη αδικαιολογήτως πλουσιότερη, με αντίστοιχη ζημία της περιουσίας του ενάγοντος. Η αξίωση αυτή του ενάγοντος δεν υπέκυψε στην παραγραφή του άρθρου 90 παρ.1 του Ν. 2362/1995, η οποία είναι πενταετής και όχι διετής, όπως αβάσιμα υποστηρίζει ο εφεσίβλητος, διότι από το τέλος του οικονομικού έτους 1996, που αρχίζει η εν λόγω παραγραφή, δεδομένου ότι τα επίδικα έργα παραδόθηκαν περί τα τέλη του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 1996, οπότε γεννήθηκε και η ένδικη αξίωση, μέχρι την άσκηση της αγωγής (31.12.1998) δεν παρήλθαν πέντε έτη. Επομένως πρέπει να απορριφθεί η σχετική ένσταση του εφεσιβλήτου. Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν, πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή, κατά την επικουρική βάση της, ως ουσιαστικά βάσιμη, μη απαιτούμενης της εκ νέου τυπικής παραδοχής της κρινόμενης εφέσεως και της εξαφανίσεως της εκκαλουμένης αποφάσεως, καθόσον η κυρωτική απόφαση ενήργησε μόνον ως προς την υπ' αριθμ. 366/2006 απόφαση αυτού του Δικαστηρίου, ενώ η υπ' αριθμ. 623/2005 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, η οποία έκανε τυπικά δεκτή την έφεση, εξαφάνισε την εκκαλουμένη και διέταξε συμπληρωματική εξέταση του μάρτυρα και αυτοπρόσωπη εμφάνιση των διαδίκων δεν εθίγη με την αναιρετική απόφαση. Έτσι πρέπει να

υποχρεωθεί ο Δήμος Ωλενίας να καταβάλει στον ενάγοντα ποσό των 7.479.993 δραχμών που αντιστοιχεί σε 21.951,56 ευρώ.»

Παραγραφή ως σκοπό και έννοια εμπίπτει στα γενικότερα πλαίσια της απόδοσης της απαίτησης σε εύλογο χρονικό διάστημα. Ακόμη τη περάτωση της διαδικασίας καταβολής των δεδουλευμένων δίχως να εκκρεμούν οφειλές παλιότερων δημοσίων διοικήσεων. Βέβαια γεγονός είναι ότι δέχεται προνομιακή μεταχείριση το Δημόσιο ως προς της προθεσμίες παραγραφής.

5.3. Περίπτωση Αναδόχων έργων

Η ανάδοχοι έργων που εμπλέκονται σε παρανομίες, ουσιαστικές, μάλιστα πολλές φορές συνένοχους δημοσίους υπαλλήλους και θύματα τους φορολογούμενους, μια τέτοια περίπτωση συνανατάται στο ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων.

“esdkna.gr”

«Σύμφωνα με την έκθεση των επιθεωρητριών Άννα Σούλια και Στυλιανιανή Βαθρακοκοίλη, οι οποίες έκαναν αυτοψία στο έργο που βρίσκεται στο ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων και διαπίστωσαν ότι «γενικά το έργο είχε τη μορφή εγκατάλειψης και καταστροφής και σήμερα δεν είναι σε χρήση, παρά το γεγονός ότι δημοπρατήθηκε με την επίκληση του κατεπείγοντος χαρακτήρα του», μεταξύ άλλων, στα 33 συμπεράσματα-καταπέλτη:

- Τα συμβατικά τεύχη δημοπράτησης δεν ελέχθηκαν από αρμόδιο μηχανικό και φέρουν μόνο θεώρηση του προϊσταμένου της ΔΔΑΑ (Διεύθυνση Διάθεσης Απορριμμάτων και Αποκαταστάσεων) και μονογραφή υπαλλήλου της, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εξακριβωθεί εάν ελέχθηκαν και από ποιον τα συμβατικά τεύχη δημοπράτησης του έργου (διακήρυξη, σχέδια, προϋπολογισμός, τιμολόγια κ.λπ.), ώστε να επιτυγχάνεται η τεχνικά αρτιότερη και οικονομικά συμφέρουσα εκτέλεση λειτουργικού έργου.
- Δεν αιτιολογείται η οικονομική απόκλιση κατά 41.300 ευρώ μεταξύ του ποσού του συμβατικού τεύχους του προϋπολογισμού της μελέτης ύψους 601.741 ευρώ με ΦΠΑ, και του ποσού του προϋπολογισμού δημοπράτησης του έργου ύψους 560.441 ευρώ με ΦΠΑ.
- Δεν ορίστηκε στη διακήρυξη του έργου η συμμετοχή στη δημοπρασία εργοληπτικών επιχειρήσεων κατηγορία έργων οδοποιίας, εκτός της κληθείσας 1ης τάξης Η/Μ

εργοληπτών. Το ποσό των 591.168,20 ευρώ της προσφοράς της μειοδότης εταιρείας, παρά την έκπτωση 2%, ξεπερνά το ποσό δημοπράτησης (προϋπολογισμός του έργου), που ανέρχεται σε 560.441 ευρώ με ΦΠΑ, κατά 30.727,20 ευρώ, γεγονός που δεν αιτιολογείται ούτε και εντοπίστηκε στη συνέχεια. Επίσης, οι κυρίες Σούλια και Βαθρακοκοίλη κάνουν λόγο για ατασθαλίες στις πληρωμές του λογαριασμών του έργου (πιστοποιήσεις, τιμολόγια, συμβάσεις ενεχυρίασης, ασφαλιστική ενημερότητα από το αρμόδιο υποκατάστημα του ΙΚΑ, απόδοση κρατήσεων ΙΚΑ)